

みかづき

โรงเรียนจันทร์เสี้ยว

แห่งความหวัง

โมริ เอโตะ เขียน
จินตนา เวชสวัสดิ์ แปล

みかづき

โรงเรียนจันทร์เสี้ยว แห่งความหวัง

โมริ เอโตะ เขียน
จินตนา เวชสวัสดิ์ แปล

สำนักพิมพ์โพธิ์

จัดทำโดย บริษัท ซีอีดียูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

ค้นหาหนังสือที่ต้องการ (รวม e-book และสินค้าที่น่าสนใจ) ได้เร็ว กันใจ

• บน PC และ Notebook ที่ www.se-ed.com

• สำหรับ SmartPhone และ Tablet ทุกยี่ห้อ ที่ <http://m.se-ed.com>

(ผ่าน browser เข้าอินเทอร์เน็ตแล้วทำ Bookmark บนจอ Home จะใช้งานได้เหมือน App ทุกประการ)

หรือติดตั้ง SE-ED Application ได้จาก Play Store บน Android หรือจาก App Store บน iOS

โรงเรียนจันทร์เสี้ยวแห่งความหวัง

みかづき Crescent Moon

โมริ เอโดะ เขียน

จินตนา เวชสวัสดิ์ แปล

ราคา 298 บาท

สำนักพิมพ์ฟูริน

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย โดย บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
ห้ามคัดลอก ลอกเลียน ดัดแปลง ทำซ้ำ จัดพิมพ์เนื้อหาและภาพประกอบ
หรือกระทำการอื่นใด โดยวิธีการใด ๆ ในรูปแบบใด ๆ ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้
เพื่อเผยแพร่ในสื่อทุกประเภท หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาต

MIKAZUKI by Eto Mori Copyright © 2016 by Eto Mori All rights reserved. First
published in Japan in 2016 by SHUEISHA Inc., Tokyo Thai translation rights
arranged by SHUEISHA Inc. through Japan UNI Agency, Inc., Tokyo and Arika
Interrights Agency

ISBN (e-book) 978-616-08-4697-9

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
SE-EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED

เลขที่ 1858/87-90 ถนนเทพรัตน แขวงบางนาใต้ เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทร. 0-2826-8000 สายงานการผลิต โทร. 0-2826-8572 โทรสาร 0-2826-8589

หากมีคำแนะนำติชม ติดต่อได้ที่ comment@se-ed.com

ผู้จัดทำ • ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ-สายงานผลิตหนังสือ กนิษฐ์ พรหมแสน

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร อรุโณทัย เขตหาญ

บรรณาธิการจัดการ ประคอง ชุนทอง เครือมาศ บุญล้อม

บรรณาธิการเล่ม สุกัญญา คงมัน ลลิตพรรณ สิริวัฒนวิมลชัย • ออกแบบปก ทลิษฐา สุขจันทร์

จัดรูปเล่ม สุรีย์ อันขมา ปราณี ชงทอง • ประสานงานกองบรรณาธิการ กัลยา อุดมทรัพย์

มาร่วมเอาใจช่วยครูผู้ทุ่มเทเพื่อเด็กๆ กันเถละ ใน **โรงเรียนจันทร์เสี้ยวแห่งความหวัง** เล่มนี้ ทุกท่านจะได้ดื่มด่ำกับเรื่องราวชีวิตของ โอชิมะ โกโร 'ครูโรงเรียนกวดวิชา' และครอบครัว ที่ต้องฝ่าฟันอุปสรรครอบด้านเพื่ออุดมคติทางการศึกษา รับรองว่าซึ่งจริงใจด้วยการถ่ายทอดอย่างละเอียดละไม่ตามแบบฉบับนิยายญี่ปุ่น

เรื่องราวเกิดขึ้นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ในยุคที่นักเรียนทุกคนต้องแข่งขันเรียน เก้าอี้เรียนต่อเป็นกุญแจสู่การมีชีวิตที่ดีกว่า ทว่าสิทธิ์เหล่านั้นมีอยู่จำกัด สงครามสงบเข้าจึงได้ปะทุขึ้น การติวสอบในโรงเรียนกวดวิชาได้รับความนิยมสูงขึ้นอย่างไม่เคยมีมาก่อน 'ครูโกโร' ผู้ยึดมั่นในอุดมการณ์การสอนเพื่อให้เด็กๆ คิดเป็น และเข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้ ไม่ใช่สักแต่อัดความรู้ให้เด็กสอบผ่าน จะทำอะไรเมื่อสถานการณ์บีบคั้นให้ต้องเลือกระหว่างอุดมคติทางการศึกษากับความอยู่รอดของโรงเรียน ขณะที่ 'ครูชิซากิ' จดจ่ออยู่กับความอยู่รอดของโรงเรียนกวดวิชาเป็นสำคัญ

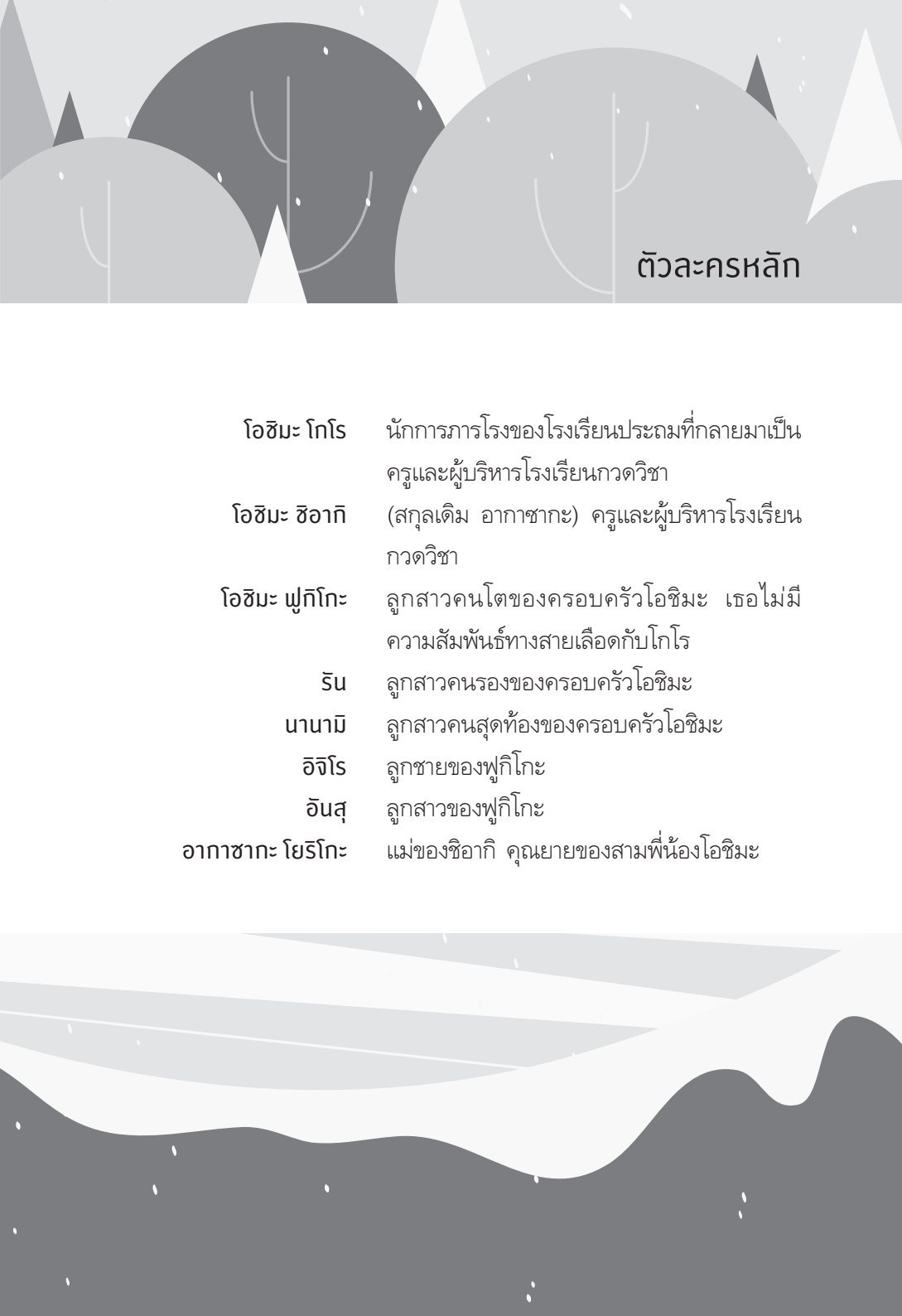
ครูสองคนที่เคยมีอุดมการณ์อันแรงกล้าร่วมกันต้องมาแตกคอเพราะสภาพสังคมเปลี่ยนแปลง แล้วโรงเรียนกวดวิชา야จีโยะที่ปลูกปั้นมาด้วยกัน สัมัยหนุ่มสาวจะเป็นอย่างไรต่อไป หากเลือกอุดมการณ์แต่ไปไม่รอดก็ไร้ความหมาย หรือหากเลือกความอยู่รอดแต่หลงลืมอุดมการณ์ โรงเรียนจะยังคงอยู่ไปเพื่ออะไร

โลกนี้มีจุดสมดุลระหว่างอุดมการณ์กับความอยู่รอดหรือไม่ และชีวิตของทั้งคู่จะลงเอยเช่นไร มาร่วมติดตามได้ใน **โรงเรียนจันทร์เสี้ยวแห่งความหวัง**

สารบัญ

บทที่ 1	กฎแห่งดวงตา.....	7
บทที่ 2	แสงจันทร์กับเมฆดำทะมึน.....	41
บทที่ 3	พายุตั้งเค้า.....	92
บทที่ 4	เมื่อหมู่ดาวราลับฟ้า.....	135
บทที่ 5	สงครามสี่ตานูมะ	190
บทที่ 6	ความฝันสุดท้าย	242
บทที่ 7	สตรีผู้สืบทอดสายเลือดอากาศากะ	318
บทที่ 8	พระจันทร์เสี้ยวแรก	404

ตัวละครหลัก

ไอชิมะ โทโร	นักการภารโรงของโรงเรียนประถมที่กลายมาเป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชา
ไอชิมะ ชิโอากิ	(สกุลเดิม อากาซากะ) ครูและผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชา
ไอชิมะ ฟุึกิโกะ	ลูกสาวคนโตของครอบครัวไอชิมะ เธอไม่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดกับโทโร
ริน	ลูกสาวคนรองของครอบครัวไอชิมะ
นานามิ	ลูกสาวคนสุดท้องของครอบครัวไอชิมะ
อิจิโร	ลูกชายของฟุึกิโกะ
อันสุ	ลูกสาวของฟุึกิโกะ
อากาซากะ โยริโกะ	แม่ของชิโอากิ คุณยายของสามพี่น้องไอชิมะ

การแบ่งยุคสมัยของญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นนับปีและแบ่งยุคสมัยตามรัชสมัยของสมเด็จพระจักรพรรดิ ดังนี้

จูเอ (寿永) ระหว่าง พ.ศ. 1725-1727

เมจิ (明治) ระหว่าง พ.ศ. 2411-2455
สมัยสมเด็จพระจักรพรรดิเมจิ

ไทโช (大正) ระหว่าง พ.ศ. 2455-2469
สมัยสมเด็จพระจักรพรรดิไทโช

โชวะ (昭和) ระหว่าง พ.ศ. 2469-2532
สมัยสมเด็จพระจักรพรรดิโชวะ

เฮเซ (平成) ระหว่าง พ.ศ. 2532-2562
สมัยสมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ

บทที่ 1

กฎแห่งดวงตา

เด็กอะไรแววดาสงบนิ่งเหลือเกิน

โกโรรู้สึกสนใจฟูกิโกะตั้งแต่แวบแรกที่เขาเห็น ท่าทางดูเป็นผู้ใหญ่ ฉายแววจลัดแตกต่างกับเด็กคนอื่น ให้ความรู้สึกราวกับได้เห็นวงรัศมี ยามพระอาทิตย์ทรงกลดเลยทีเดียว

เรื่องราวเกิดขึ้นในปีโชวะที่สามสิบหก ปีนั้นโอชิมะ โกโรทำงานที่ โรงเรียนประถมโนเสะ เมืองนาราชินะ จังหวัดชิบะเป็นปีที่สาม

โรงเรียนประถมโนเสะก่อตั้งขึ้นปลายยุคเมจิ ปัจจุบันอาคารเรียน เป็นอาคารไม้สามหลังเรียงต่อกันจากการสร้างต่อเติมครั้งแล้วครั้งเล่า ที่ทำงานและที่พักของโกโรอยู่ชั้นล่างด้านทิศเหนือในอาคารหลังเก่าสุด แม้มีชื่ออย่างเป็นทางการว่าห้องพักนักการภารโรง แต่นักเรียนบางกลุ่มกลับ เรียกว่า “ห้องเรียนโอชิมะ”

อาจเป็นเพราะโกโรอายุน้อยกว่าบรรดาครูในโรงเรียน จึงไม่ค่อยมีช่องว่างระหว่างวัยกับเด็ก ๆ เท่าใดนัก เวลาเล่นกัน เด็ก ๆ ที่มามากเรียก “โกโรซัง ๆ” ด้วยน้ำเสียงชื่นชม วันหนึ่ง เด็กชายตัวน้อยร้องไห้โฮมาหาเขาบอกว่า “เรียนไม่รู้เรื่องเลยครับ” จุดเริ่มต้นของการสอนเด็ก ๆ มาจากความสงสัยว่า หลังจากโกโรช่วยสอนให้ ชาวลือว่า “เรียนกับโกโรซังแล้วเข้าใจง่าย” ก็แพร่สะพัดอย่างกับไฟลามทุ่ง “ผมด้วยครับ” “หนูด้วยค่ะ” เด็ก ๆ พวกนี้มาชุมนุมที่ห้องพักนักการภารโรง จนตอนนี้มีเด็กเกือบยี่สิบคนเข้ามาเบียดเสียดรอบโต๊ะเตี้ย ๆ ตัวหนึ่งในห้องขนาดหกเลื้อ* เป็นประจำทุกวัน

“โกโรซัง หนูทำการบ้านไม่ได้ค่ะ”

“ผมไม่เข้าใจบทนี้เลยครับ”

“วันนี้ทั้งวันไม่เข้าใจที่ครูพูดสักคำ”

หลังเลิกเรียน เมื่อเด็กทำลิปกว่าคนเป็นอิสระจากชั้นเรียนที่แน่นขนัดเป็นปลากกระป๋อง ก็พากันวิ่งแจ้นมายังห้องพักนักการภารโรง ทั้งที่ความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกันเลย ลิปคนก็ลิปอย่าง แต่สิ่งที่ทุกคนมีร่วมกันคือ ดวงตาเลือนลอยไร้จุดหมาย

เด็กที่เรียนไม่รู้เรื่องคือเด็กที่ขาดสมาธิ ดวงตาของเด็กที่ขาดสมาธิมักไม่นิ่ง ลอกแล็กเหลียวซ้ายแลขวายู่ตลอดเวลา นับตั้งแต่โกโรค้นพบ ‘กฎแห่งดวงตา’ สิ่งแรกที่เขาทำคือ พยายามให้สายตาของเด็ก ๆ เหล่านี้จดจ่ออยู่กับจุดใดจุดหนึ่งอย่างสุดความสามารถ

ก้าวแรกคือดับความกระวนกระวายที่ต้องพิชิตเรื่องที่ไม่เข้าใจ ไม่ต้องรีบร้อน ไม่จำเป็นต้องอัดเรื่องนั้นเรื่องนี้เข้าไปแบบรวดเดียวจบ

* เลือทตามิ นิยมใช้ปูพื้นห้องแบบญี่ปุ่น ผืนหนึ่งมีขนาดประมาณ 91 x 182 เซนติเมตร

แค่สงบจิตใจและทุ่มเทพลังความคิดทั้งหมดให้กับสิ่งที่อยู่ตรงหน้า เพียงก้าวแรกนี้สำเร็จ เด็กส่วนใหญ่จะเดินต่อไปได้เอง ด้วยพลังการดูดซับความรู้อันมหาศาลของพวกเขา เมื่อตั้งสมาธิได้สักครั้งจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทันที ในบรรดาเด็กที่มาห้องเรียนโอซิมะ หลายคนมาเพียงไม่กี่ครั้งก็ไม่ต้องมาอีก ถือว่าจบการศึกษาจากห้องเรียนโอซิมะแล้วนั่นเอง เด็กๆ ขอบคุณโกโรซัง พวกเขาจากไปด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม ตอนนี้องค์ตานั้นไม่เลื่อนลอย ไร้จุดหมายแล้ว

ด้วยเหตุนี้ เมื่อเด็กหญิงฟูกิโกะจากชั้นประถมหนึ่งมาปรากฏตัวที่ห้องพักนักการภารโรงเป็นครั้งแรก โกโรจึงอัศจรรย์ใจกับสายตาไม่วอกแวกคุณั้น

นี่ไม่ใช่ดวงตาของเด็กที่เรียนไม่รู้เรื่องสักหน่อย

ความจริง ระหว่างอธิบายโจทย์เลขที่ฟูกิโกะขอให้ช่วยสอน โกโรก็รู้สึกตึงตังๆ อยู่ในใจ เท่าที่ผ่านมา เวลาเด็กๆ เข้าใจเรื่องที่ไม่รู้เรื่อง ‘สีหน้าเข้าใจแล้ว’ จะผุดขึ้นมาทันทีราวกับมีเสียงดังบั้ง แต่ฟูกิโกะไม่ได้เป็นอย่างนั้นเลย จะว่าไม่เข้าใจก็ไม่ใช่ เพราะเด็กหญิงแก่ใจหายทุกข้อได้คล่องปรือ

โกโรระแคะระคายว่าเด็กน้อยเข้าใจโจทย์อยู่แล้ว ถ้าอย่างนั้นมาที่นี้ทำไมล่ะ

“โกโรซัง”

ทันใดนั้น ฟูกิโกะก็ตั้งคำถามที่ไม่เกี่ยวกับวิชาเลขคณิตขึ้นมา ยิ่งทำให้ความคิดของโกโรสับสนเข้าไปใหญ่

“โกโรซังเป็นภารโรง ทำไมถึงช่วยสอนหนังสือให้ละคะ ได้คำตอบแทนจากโรงเรียนหรือ”

คำถามที่โพล่งออกมาตรงๆ อย่างไม่ลังเลทำให้โกโรตกตะลึง

“เปล่า ไม่ได้คำตอบแทนอะไรหรอก ฉันทำเพราะชอบ”

“ชอบ?”

“อยู่กับพวกหนูสนุกดีออก เห็นเด็ก ๆ เรียนแล้วเข้าใจฉันก็มีความสุขไปด้วย”

“ถ้าฉัน ทำไม่ได้ไม่เป็นคุณครูที่โรงเรียนล่ะคะ”

คำถามนี้ใจดีแท้ หากเป็นยามปกติ เขาคงเฉยตอบไปเรื่อยเปื่อย ทว่าดวงตาแสนซื่อตรงของแม่หนูฟูกิโกะทำให้โกโรไม่อยากโกหก

“ตอนเรียน ม.ปลาย กิจกรรมค้าส่งของพ่อล้มละลาย ฉันเลยต้องออกจากโรงเรียนมาทำงาน ไม่มีความรู้พอจะเลือกงานได้หรอกนะ”

นับเป็นครั้งแรกที่ดวงตาซึ่งนิ่งสงบเสมอของฟูกิโกะเกิดระลอกคลื่น เธอไม่ใช่เด็กที่มีแต่ความรู้เท่านั้น แต่ยังมีอารมณ์ความรู้สึกด้วย โกโรยิ้มพลางเอามือลูบผมบ๊อบของเด็กน้อย

“ไม่เป็นไรนะ ฉันพอใจงานที่ทำอยู่ตอนนี้ ได้ทำสิ่งที่มีประโยชน์ต่อคนอื่น”

ฟูกิโกะพยักหน้าอย่างว่าง่าย หลังจากวันนั้นเป็นต้นมา เธอก็กลายเป็นนักเรียนขาประจำของห้องพักนักเรียนการโรง ปกติเธอจะชอบหนังสือเรียนวิชาเลขคณิตหรือวิทยาศาสตร์มาด้วย แต่ไม่ว่าสอนอะไรหรือสอนอย่างไร โกโรก็ไม่ได้รู้สึกว่าเขาต้องการความช่วยเหลือจริงจังเลยสักนิด

หลังจากครุ่นคิดอยู่นานว่าจะทำอะไรดี โกโรก็ตัดสินใจขอให้ครูยาสึ ฟูมิฮิโกะที่สนิทกันช่วยตรวจสอบผลการเรียนของฟูกิโกะในระดับชั้นประถมหนึ่งห้องเก่าให้ ลางสังหรณ์ของเขาถูกเผย ฟูกิโกะไม่ใช่เด็กมีปัญหาด้านการเรียน สิ่งที่เขาเฝ้าความคาดหวังกลับกลายเป็นพื้นเพของเด็กหญิงที่เขาได้รับทราบพร้อม ๆ กับผลการเรียนยอดเยี่ยมไร้ที่ติของเธอ

“ดูเหมือนอากาศจะ ฟูกิโกะจะเป็นเด็กจากครอบครัวที่แปลกอยู่สักหน่อย คุณแม่คลอดเธอโดยไม่ได้แต่งงาน ตอนนั้นเธอ คุณยาย และคุณแม่อยู่ด้วยกันแค่สามสาว”

ตั้งแต่รู้ภูมิหลังครอบครัวเธอ โกโรยังตะลึงและสนใจในตัวพุทโกะ แม้ต้องแบกรับสภาพครอบครัวเช่นนั้นเอาไว้ แต่ฐานะความเป็นอยู่ของ ครอบครัวอากาศาซากะก็ไม่ได้ดูเลวร้ายอะไร พุทโกะสวมเสื้อเชิ้ตและกระโปรง สะอาดเอี่ยมเสมอ ใช้กล่องดินสอพลาสติกเซลลูลอยด์ด้วย เด็กๆ เต็มวัน ใส่ดินสอในกระป๋องอะลูมิเนียมหรือกล่องดินสอพลาสติกไว้นิลเสียมากกว่า กล่องดินสอพลาสติกเซลลูลอยด์จึงเป็นสิ่งสวยหรูที่เด็กทุกคนอยากได้

แม้ไม่เดือดร้อนเรื่องเงินทอง ก็ไม่แน่เสมอไปว่าพุทโกะจะพึงพอใจ ชีวิตความเป็นอยู่ในขณะนี้ เด็กหญิงโยยหาความอบอุ่นของพ่อจากตัวเขา จนถึงขั้นแกล้งเรียนไม่รู้เรื่องเพื่อมาที่ห้องพักนักการภารโรงทุกวันเลยหรือ โกโรคิดแล้วคิดอีก แต่พุทโกะก็ดูไม่ใช่เด็กช่างอ้อนหรือติดเขาแฉะเลยสักนิด สายตามุ่งมั่นและการรู้จักรักษาระยะห่าง เป็นลักษณะของผู้สังเกตการณ์ที่ สุขุมรอบคอบมากกว่าจะเป็นเด็กต้องการพ่อ

วันเวลาผ่านไปโดยที่โกโรยังคงไม่หายข้องใจ ขณะฤดูร้อนซึ่งแผดเผา ห้องพักนักการภารโรงจนร้อนระอุกำลังจะผ่านพ้นไป ในที่สุดเหตุการณ์ ที่นำไปสู่ข้อสรุปก็มาถึง

กิจวัตรทุกเย็นของโกโรคือการสอนเด็กๆ ประมาณหนึ่งชั่วโมง บางครั้งก็มีการเปิดเทลิทัศน์แทรกเข้ามาบ้าง หลังเลิกเรียนวันนั้นก็เช่นกัน โกโร ได้รับแจ้งว่ามีสุนัขจรจัดหลงเข้ามาในสนามของโรงเรียน เขาลุกออกจาก ห้องเรียนโอซิมะไปครู่หนึ่ง พอไล่สุนัขจรจัดเรียบร้อยแล้ว กลับมาก็เห็น พุทโกะกำลังสอนเลขให้นักเรียนหญิงเพื่อนร่วมห้อง

สิ่งที่ทำให้โกโรอึ้งก็คือ โจทย์ที่พุทโกะกำลังสอนอยู่นั้น เป็นข้อเดียวกัน กับที่พุทโกะขอให้เขาช่วยสอนนั่นเอง

มีหน้าซ้ำแม่หนูน้อยยังวางท่าแบบพี่สาว “ดูแค่ตรงนี้” “คิดแค่ตรงนี้” “ที่ละข้อตามขั้นตอนนะ” เธอพูดคำติดปากของโกโรออกมาแล้วคำเล่า รวกับเป็นโกโรตัวน้อยเลยที่เดียว

“ฟูกิจัง โกโรซัง...” เสียงกระซิบจากเพื่อน ๆ รอบตัวทำให้ฟูกิโกะหันขวับ เธอหน้าแดงแจ๋ นี่เป็นครั้งแรกที่โกโรเห็นเธอมีปฏิกิริยาตอบสนอง สมวัย ทันใดนั้นโกโรก็ระเบิดเสียงหัวเราะจนพุงกระพือ

แท้จริงแล้วโกโรเป็นคนแสนดี้น กระทั่งตอนคนอื่นกำลังเอียงคอสงสัยว่าทำอะไรน่ะหา ขอเพียงจู้ถูกจุดเขาจะหัวเราะได้เสมอ ในที่ทำงานโกโรพยายามควบคุมตัวเองสุดความสามารถ แต่การที่ฟูกิโกะเลียนแบบเขาราวกับสวม ‘หน้ากากโกโร’ จี้เส้นเข้าอย่างจัง แม้อยู่ต่อหน้าเด็ก ๆ ที่หน้าตาสับสนงงวย เขาก็หยุดหัวเราะไม่ได้

พอหยุดหัวเราะถึงเพิ่งสังเกตว่าฟูกิโกะร้องไห้สะอึกสะอื้น แยะแล้วเขารู้สึกตัวช้าเกินไป

“โกโรซังทำฟูกิจังร้องไห้”

“หัวเราะจนฟูกิจังร้องไห้ ไม่ไหวเลย”

ยิ่งพี ๆ นักเรียนชั้นโตกว่าพูด ฟูกิโกะก็ยังร้องไห้จ้า จนในที่สุดเธอก็ผลุนผลันวิ่งออกจากห้องพักนักการภารโรง โกโรสั่งให้ทุกคนเรียนด้วยตัวเองก่อนรีบวิ่งตามไป

แสงอาทิตย์ยามเย็นย้อมสนามหน้าโรงเรียน ที่ยังคงเนืองแน่นด้วยผู้คนและเงาของเด็ก ๆ ซึ่งกระโดดโลดเต้นอยู่เป็นหย่อม ๆ บ้างก็สนุกอยู่กับการเล่นเกมไฟเมงโกะ* ลูกข่างเบโกมะ** หรือวิ่งไล่จับกัน สนามหดเล็กลงทุกครั้งที่ต่อเติมอาคารเรียน จนทำให้เด็ก ๆ ต้องแย่งชิงพื้นที่กัน โกโรคว้าตัวฟูกิโกะไว้ได้ขณะเธอเดินฝ่าวงเด็กที่กำลังเล่นกันเสียงเจี๊ยวจ๊าว

* เกมไฟญี่ปุ่น ผู้เล่นแต่ละคนจะวางไฟเมงโกะของตัวเองลงสนาม แล้วผลัดกันทิ้งไฟในมือ กระแทกไฟของอีกฝ่ายที่อยู่บนสนาม ถ้าพลีไฟของอีกฝ่ายได้ก็จะได้ไฟใบนั้นไป

** หล่อกจากเหล็กหรือโลหะ วิถีเล่นคือ ใช้เชือกพันรอบลูกข่างแล้วตัวดัดออกแรง ๆ ให้ลูกข่างหมุนชนกับของอีกฝ่าย ลูกข่างไหนชนอีกฝ่ายให้ออกนอกสนามได้เป็นฝ่ายชนะ

“ขอโทษนะ ขอโทษที่หัวเราะ แต่ฉันดีใจนะที่ได้เห็นตัวจริงของหนู”

“เอ!”

“ฉันดูออกแต่แรกว่าหนูเรียนเก่ง”

พุททิโกะหยุดร้องไห้ ใบหน้าที่ค่อยๆ แหงนขึ้นมองโกโรเพยอารมณ์
เขินอายระคนโล่งใจ

“โกโรซัง ขอโทษนะคะที่หนูหลอกคุณ”

“หนูคงมีเหตุผล หนูไม่ใช่เด็กที่แกล้งผู้ใหญ่เพราะความสนุกหรือ
ใช่ไหม”

น้ำตาที่ไหลอาบแก้มเพราะคำพูดของเธอ ช่างเหมือนหยาดน้ำค้าง
ยามเช้าที่ให้ความชุ่มชื้นแก่ดอกไม้ โกโรรู้สึกเอ็นดูพุททิโกะเหลือเกิน

“ทำไมหนูถึงแกล้งทำเป็นเรียนไม่รู้เรื่องล่ะ บอกหน่อยได้หรือเปล่า
ฉันไม่โกรธหรอก”

“ไม่โกรธคุณแม่ด้วยนะคะ?”

“คุณแม่?”

“คุณแม่บอกให้หนูมาว่าโกโรซังสอนแบบไหน”

“ทำไมคุณแม่ถึงให้ทำอย่างนั้นล่ะ”

“ไม่รู้ค่ะ”

คุณแม่ของพุททิโกะ คุณแม่ที่ไม่ได้แต่งงานคนนั้นส่งลูกสาวมาที่
ห้องพักนักเรียนภารโรงหรือนี่ เพื่ออะไรกัน เรื่องนี้ซังจะเข้าใจยากขึ้นไปอีก
ที่ว่าโกโรก็หยุดซังไ้แต่เพียงเท่านั้น เขาเปลี่ยนมาวางมือบนไหล่ของพุททิโกะ
แทน เหมือนเป็นการปิดเป่าภาระอันหนักอึ้งที่เด็กหญิงแบกรับอยู่ออกไป

“ตอนกลับถึงบ้าน ช่วยบอกคุณแม่ได้ไหมว่า ถ้าอยากรู้อะไรให้มาคุย
กับฉันตรงๆ ได้เลย พุทิจึงก็ด้วยนะ ถ้าอยากมาที่ห้องพักภารโรงอีกละก็
ยินดีต้อนรับเสมอในฐานะผู้ช่วยสอน ฉันกำลังคิดอยากมีฉันอีกสักคนอยู่
พอดี”

โกโรโล่งใจเมื่อเห็นฟูกิโกะยิ้มแย้มได้ในที่สุด
 อากาซากะ ชิโอากิ คุณแม่ของฟูกิโกะต้องการมาเยี่ยมห้องเรียนโอชิมะ
 ในวันรุ่งขึ้น

การมีสมาธิกับการตื่นตัวสัมพันธ์กันมาก ในยามปกติโกโรยึดหลักการ
 จดจ่อไปที่จุดจุดเดียว แต่ภายใต้บรรยากาศซึมเซาไร้ความตื่นตัวมักต้องใช้
 เวลาสร้าง อีกทั้งการดึงความสนใจเด็กๆ ให้อยู่หมัดเป็นเรื่องยาก ยิ่งเวลา
 พวกเขา นั่งเบียดเสียดกันบนเสื่อหาตามิในสถานที่คับแคบอย่างห้องเรียน
 โอชิมะ ยิ่งยากพอๆ กับการโค่นไทโฮ* บนเวทีซูโม่เลยทีเดียว

ทว่าห้องพักนักการภารโรงในวันนั้นเต็มไปด้วยความรู้สึกตื่นตัว
 ถึงขนาดไม่ได้ยินเสียงสูดน้ำมูก เด็กๆ ไม่กระซิบกระซาบกัน ไม่ยุกยิก
 ไม่ขีดเขียนเล่นไปทั่ว ทุกคนจับดินสอเขียนอย่างตั้งอกตั้งใจ ทำทางแบบนี้
 โกโรไม่เคยเห็นมาก่อน

เหตุผลแสนจะชัดเจนว่าเป็นเพราะชิโอากิ คุณแม่ของฟูกิโกะที่ยืนหนึ่ง
 อยู่ตรงประตูทางเข้า เธอจับจ้องทุกอิริยาบถของนักเรียน

เด็กๆ ได้พบกับผู้มาเยี่ยมชมห้องเรียนโอชิมะ นี่เป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคย
 ปรากฏมาก่อน ทุกคนตกตะลึงเมื่อเห็นสุภาพสตรีบุคลิกดี หุ่นเพรียว สวม
 เสื้อสูทสีโพล์ตะวันออก ดูทันสมัยน่ามองเสียเหลือเกิน เห็นสิ่งอื่นใดคือ
 แวดตาคมกริบของชิโอากิที่กดดันราวกับจะไม่ให้ตัวอักษรที่เขียนผิดพลาดรอด
 ไปได้สักตัวเดียว

เมื่อไม่ต้องเสียเวลาสร้างสมาธิในห้องเรียนเช่นทุกครั้ง แต่เริ่มเปิด
 หนังสือเรียนเลย ก็ทำให้การเรียนก้าวหน้าได้เร็วขึ้น เด็ก ๆ จดบันทึกรวดเร็ว
 ผิดปกติ ทำให้การเรียนการสอนจบเร็วกว่าที่เคย

* ไทโฮ (พ.ศ. 2483-2556) นักซูโม่ขวัญใจมหาชนสมัยโชวะ

“เออละ! พอแค่นี้ วันนี้ทุกคนพยายามดีมาก เวลาที่เหลือไปเล่นกันที่สนามได้”

ถ้าตั้งสมาธิได้เร็วก็เลิกเรียนเร็ว โกโรต้องการปลูกฝังให้เด็ก ๆ ตระหนักเรื่องนี้ด้วยตัวเองตั้งแต่แรก ตัวเขาเองก็อยากเป็นอิสระเร็ว ๆ บ้าง ผู้หญิงเจ้าของดวงตาเรียวยาวเป็นประกาย ผิวขาวผ่อง ใบหน้ารูปไข่ รวากับหญิงงามในภาพวาดของทาเกฮิสะ ยูเมจิ* แต่เป็นสโตร์ลส์ตะวันตก โกโรเองเห็นแล้วก็พลอยเกร็งไปด้วย

โกโรเผชิญหน้ากับชีอากิเพียงลำพังหลังจากเล่นซูโม่กับเด็ก ๆ ที่สนามทรายเสร็จแล้ว เขากลับมาที่ห้องพักนักเรียนภารโรงในสภาพเนื้อตัวมอมแมม

“คุณครูคะ ขอบพระคุณมากนะคะที่กรุณาดูแลฟูกิโกะเสมอ”

“ไม่ใช่ครับ ผมเป็นภารโรง ไม่ใช่ครู”

โดยสัจยจริง โกโรครึ่งเกรงสายตาสุขุมของผู้หญิงอายุมากกว่าคนนี้ เขารู้สึกเหมือนความเป็นตัวของตัวเองถูกดวงตาคู่นั้นดูดกลืนไปจนไม่อาจสงบจิตใจได้สักที

แม้ยังไม่กล้าสบตาผู้หญิงที่นั่งอีกฟากของโต๊ะเตี้ย เขาขอร้องให้เธอเลิกเรียก “คุณครู” และปฏิเสธของฝากที่เธอถือติดมือมาให้เสียงแข็ง

“ผมรับของอย่างนี้ไว้ไม่ได้ กรุณานำกลับไปเถอะครับ”

“อย่าพูดอย่างนั้นเลยคะ ของฝากแทนคำขอบคุณเท่านั้นเองนะคะ”

“ขอรับไว้แค่น้ำใจก็พอแล้วครับ”

“ถ้าไม่รับไว้ฉันคงไม่สบายใจคะ”

“ถึงอย่างนั้นก็รับไว้ไม่ได้ครับ”

“ฉันจะวางไว้ตรงนี้นะคะ”

* ทาเกฮิสะ ยูเมจิ (พ.ศ. 2427-2477) ศิลปินชื่อดัง มักวาดภาพหญิงงามสวมชุดกิโมโน

“วางไว้ก็รับไว้ไม่ได้จริง ๆ ครับ”

“หัวรั้นจังนะคะ ช่วยไม่ได้ งั้นฉันรับเองก็แล้วกัน”

“เอ๊ะ!”

เถียงกันไปเถียงกันมาพักใหญ่ ในที่สุดชิอากิก็หมดความอดทน เธอจึงกระป๋องกลมบนโต๊ะมาเปิดฝา ปลายนิ้วเรียวยาวมหยิบขนมที่เรียงซ้อนกันอยู่ในกระป๋องออกมาหนึ่งแผ่น ขนมอบแผ่นกลมบางราวกับกระดาษ ขนาดใหญ่กว่าฝ่ามือของเธอ พื้นหน้าขาวสะอาดของชิอากิกัดขนมบางกรอบที่ดูเป็นขนมสมัยใหม่กว่าเซมเบ ขนมแตกดังกร๊อบ เธอเคี้ยวขนมแผ่นกลมบางกรอบกรอบไปเรื่อย ๆ

เมื่อหมดคำสุดท้าย เธอพูดกับโกโรซึ่งกำลังอ้าปากค้างตะลึงงันว่า “เอ้า! นี่คะ” แล้วเลื่อนกระป๋องไปให้

“อย่าปล่อยให้ฉันกลายเป็นผู้หญิงไร้มารยาทอยู่คนเดียวเลยนะคะ”

หัวรั้นขัดกับใบหน้าจริง ๆ

โกโรระอาใจแต่ก็ยอมทำตาม

“ถ้าอย่างนั้นผมกินนะครับ” เขาถอนหายใจพร้อมยื่นมือไปหยิบขนมที่ไม่เคยเห็นมาก่อนเข้าปาก วินาทีที่กัด ขนมรสหวานปะแล่มนั้นก็แตกออกเป็นสองส่วน คือแผ่นแป้งกรอบกับครีมสอดไส้รสชาติดี ประเทศเรามีสินค้าบริโภคฟุ่มเฟือยขึ้นเยี่ยมแบบนี้ขายตั้งแต่เมื่อไหร่กันนะ โกโรประทับใจความอร่อยของขนม แต่อีกใจหนึ่งก็รู้สึกเจ็บใจที่พลาดท่าเสียเชิง ต้องยอมกินขนมทั้งที่ลั่นวาจาว่าจะไม่กิน เขากลืนขนมพลางเช็ดเศษขนมมุมปาก ก่อนหันไปทางสุภาพสตรีที่อยู่ตรงหน้า

“หากคุณพอใจแล้ว ช่วยบอกจุดประสงค์ของการมาที่นี่ แล้วที่ให้หนูฟูกิโกะแก้มมาสืบข่าวด้วยครับ”

แม้ถามขานผ่าซากเช่นนั้น ดวงตาของผู้หญิงคนนี้ก็มิได้หวั่นไหว

“ไม่ได้แก๊งนี่คะ มาสืบข่าวจริง ๆ เรื่องมาเรียนที่ห้องเรียนโอชิมะ ฉันเป็นคนบอกให้แกมาเองคะ แค่อยากทราบว่าเขาบุตรห้องพักนักการภารโรงเป็นคนแบบไหนกันแน่นะ”

“เทพบุตร?”

“แห่ม! ไม่ทราบเธอคะเนี่ย พวกคุณแม่พากันเรียกโอชิมะซึ่งแบบนั้นแหละคะ”

“อะไรกัน เพราะอะไรครับ”

“คงเพราะคำรำลือที่แพร่สะพัดอยู่ตอนนี้มั้งคะ เด็กที่เคยเรียนได้ที่ห้าสิบห้าของชั้น โอชิมะซึ่งช่วยให้ได้เลื่อนชั้นมาเป็นที่สิบ เด็กที่เคยสอบได้ไม่ถึงสามสิบคะแนนก็ได้ตั้งแปดสิบเก้าสิบคะแนน เขาลือเรื่องนี้กันให้ทั่วคะ”

“เดี๋ยวนะครับ” โกโรทอนความรู้สึกระอึกกระอ่วนใจไม่ไหว “น่าจะพูดเกินจริงมากกว่าครับ ผมแค่ช่วยสอนเด็ก ๆ ตอนพวกเขาอ่านหนังสือเองเท่านั้น”

“ไม่หอรอกะ พอดูคุณอนุญาตให้มาเยี่ยมชมวันนี้ ฉันก็เข้าใจแจ่มแจ้งว่า ถึงใช้ตำราเล่มเดียวกัน แต่ถ้าได้เรียนกับโอชิมะซึ่งผลการเรียนของเด็ก ๆ จะเปลี่ยนไป เพราะคุณเป็นคนมีความอดทนสูงคะ”

“ความอดทนสูง?”

“คุณไม่ป้อนทุกอย่าง แต่อดทนรอให้เด็ก ๆ หาทางแก้ปัญหาด้วยตัวเองจนกว่าจะได้คำตอบ ดูเหมือนง่ายนะคะ แต่ครูหลายคนทำไม่ได้”

“พอเถอะครับ”

ผู้หญิงคนนี้กำลังปั่นหัวเราอยู่หรือเปล่านะ

โกโรซึกอึดอัดใจกับคำพูดมันนอกมันใจอย่างน่าประหลาดของเธอ

“ขออย่าอีกครึ่งนะครับว่า ผมไม่ใช่ครู ผมเลิกเรียนกลางคันตอน ม.ปลาย ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูก็ไม่มี ประเมินสูงเกินไปขนาดนี้ผมลำบากใจครับ”

“ไม่ต้องไปสนใจใบอนุญาตหรอกค่ะ” เธอสวนทันควัน “ถึงฉันมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ก็ไม่ได้หมายความว่าฉันจะสอนแบบคุณได้นี่คะ”

โกโรมองซิอกิด้วยความอัศจรรย์ใจ

“เคยเป็นครูที่โรงเรียนเหรอครับ”

“เปล่าค่ะ แคมมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเท่านั้น พอดิฉันเปลี่ยนใจ ตอนจบมหาวิทยาลัย”

“เปลี่ยนใจ?”

“โอซิมะซังไม่คิดว่า โรงเรียนรัฐเป็นสถานที่น่ากลัวเหรอคะ”

โกโรจับเจตนาของคำถามไม่ได้ จึงจนปัญญาจะตอบกลับ

เสียงของคนทั้งสองเงียบหายไป มีเพียงเสียงลมหวีดหวิวกระทบกระจกหน้าต่าง ช่างนอกมีดแล้ว อากาศหนาวเย็นของฤดูใบไม้ร่วงแผ่ซ่านขึ้นมาจากพื้นห้องทะเลาะเบาะรองนั่งแผ่นบางๆ

“โอซิมะซังคะ ฉันไม่เคยเรียนในโรงเรียนประถมค่ะ” ชิโอกิพูดต่อโดยไม่รอคำตอบของโกโร “เป็นโคกนาฏกรรมของคนที่เกิดปีโชวะที่เก้าค่ะ ปีการศึกษาที่พวกเราต้องเข้าเรียน โรงเรียนประถมเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนประชาชน แล้วพอถึงปีที่พวกเราเรียนจบ ก็เปลี่ยนกลับมาเรียกโรงเรียนประถมอีกครั้ง โอซิมะซังรู้จักโรงเรียนประชาชนไหมคะ”

โกโรไม่ตอบคำถาม เพราะกำลังคิดเรื่องอื่น

เกิดปีโชวะที่เก้า หมายความว่า...

ผู้หญิงตรงหน้าอายุยี่สิบเจ็ดปี แก่กว่าเขาห้าปี

“อ้อ! ครับ โรงเรียนประชาชน ผมเคยเรียนแค่ปีเดียว ตอนนั้นยังเด็กมากด้วย เลยจำอะไรไม่ค่อยได้”

“นับว่าโชคดีค่ะ ถ้าเรียนหกปีละก็ คงลืมไม่ลงไปชั่วชีวิต”

เด็ก ๆ ถูกล้างสมองให้จงรักภักดีต่อชาติในฐานะยุวชนแห่งชาติ ตลอดระยะเวลาหกปี ต้องท่องจำค่านิยมการศึกษาแห่งจักรวรรดิไม่ให้ผิด แม้แต่คำเดียว พวกครูทำโทษเด็กด้วยกำปั้น การทำโทษรุนแรงขึ้นตาม แนวโน้มสถานการณ์ของสงคราม แคเธอถามครูประจำชั้นว่า “คามิกาเซ่* ในเชิงวิทยาศาสตร์มีโครงสร้างแบบไหนและเกิดขึ้นได้อย่างไรคะ” ครูก็ดูดำ ว่า “ช่างไม่รู้ที่ต่ำที่สูง” และทำโทษเธอด้วยหมัด แล้วซอกากก็เล่าเรื่องที่เธอ เคยถูกครูชกและเรื่องอื่นๆ ให้ฟัง

“เรื่องที่ฉันทนไม่ได้ที่สุดก็คือ พวกครูที่เคยถวายชีวิตให้ระบบ การศึกษาแบบทหาร พอสงครามสิ้นสุดก็กลับล่ากันแทบไม่ทัน ครูที่เคยร้อง ปาว ๆ ให้โค่นพวกปีศาจตะวันตกใช้ปากเดียวกันนั้นพล่ามเรื่องสันติภาพ ไม่บรรทัดแห่งความเที่ยงธรรมพลิกเปลี่ยนง่ายตายเสียเหลือเกิน โรงเรียน น่ากลัว การศึกษาก็เชื่อถือไม่ได้ ในเวลานั้นฉันรู้ซึ่งเรื่องพวกนี้จนถึงกระดูกดำ เชียวละคะ”

ต่อหน้าต่อตาหญิงสาวผู้เล่าเรื่องด้วยน้ำเสียงราบเรียบแต่อัดแน่นด้วยความโกรธแค้นจากกันบัง โกไรต้องค่อย ๆ แอบขยับขาเปลี่ยนท่านั่งขัดสมาธิ ภาวโรงหนุ่มเข้าใจเรื่องที่ผู้หญิงคนนี้อาจถ่ายทอดดี เสียงก่นด่าด้วยความเจ็บแค้นแบบนี้ เขาเคยได้ยินจากผู้ใหญ่อยู่บ่อย ๆ ช่วงสงครามยุติลง เขายังเด็กมาก จึงไม่ได้รู้สึกร่วมเหมือนคนที่ได้สัมผัสเรื่องนี้ด้วยตนเอง

ทว่าเขารู้ใจความข้อนแย้งของเธอคนนั้นมากกว่า

“ทั้ง ๆ ที่คุณกลัวโรงเรียน แต่ก็ยังมุ่งไปทางครู?”

“คะ ญี่ปุ่นไม่ใช่ประเทศของเทพเจ้าอีกต่อไป ระบบการศึกษาแบบทหารก็เหมือนกัน การศึกษาในระบอบประชาธิปไตยเข้ามาแทนที่แล้ว ฉัน

* คามิกาเซ่ (神風) แปลว่า ลมแห่งเทพเจ้า เป็นชื่อเรียกกองกำลังจูโจมพิเศษของญี่ปุ่นใน สงครามโลกครั้งที่สอง

ไม่อยากให้ใครต้องตกเป็นเหยื่อเหมือนฉันอีก ดังนั้น ถ้าฉันเป็นคนหนึ่ง
ที่ส่งเสริมการศึกษาระบบใหม่ได้ก็คงดีไม่น้อย

“แต่...” เธอเกริ่นและหยุดยั้งเยาะตัวเอง “ตอนนี้ฉันกลับมองว่า
ความคิดนั้นแสนต้นเหี้ยนเสียจริง ประเทศนี้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงกันง่ายตาย
ขนาดนั้นหรอกค่ะ”

“หมายความว่ายังไงครับ”

“ฉันอดคิดไม่ได้ว่า ที่ไหนสักแห่งของญี่ปุ่นยังมีพวกทาโร* จงเจริญ
หัวดีอยู่”

“ทาโรจงเจริญ?”

“พอโลกมีสันติภาพก็เลยเลือดขึ้นหน้า ออกมาอาละวาด เทียวตะโกน
‘ญี่ปุ่นจงเจริญฯ’ บางครั้งพวกจิโรคามิกิเข้ามาก็ออกมาพร้อมด้วยช่วยร้อง
‘คามิกิเซ็งปัดเป่าฯ’ มีหน้าซำยังก่อความวุ่นวายใหญ่โต”

“จิโรคามิกิเซ...”

แม้การเบียดเบียนพลีชีพล้นทำให้โกรธจวนพุดไม่ออก แต่ก็เชื่อว่า
จะไม่เข้าใจความรู้สึกนั้น รู้กันอยู่ว่าหลังจากปีโชวะที่สี่สิบเจ็ด ประเทศญี่ปุ่น
ซึ่งได้รับอิสรภาพจากสหรัฐอเมริกา มีแนวโน้มสูงว่าอาจกลับมาคลั่งลัทธิ
ชาตินิยมอีกครั้ง

“ปีที่ฉันเป็นนักเรียนมัธยมปลายปีหนึ่ง มีการแก้ไขพระราชบัญญัติ
การศึกษา ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจรับรองตำราเรียน
ปีถัดมาเริ่มมีการกดดันสมพันธมิตรครูญี่ปุ่นด้วยพระราชบัญญัติการศึกษา
สองฉบับ** ปีถัดๆ ไป คณะกรรมการการศึกษาซึ่งแต่เดิมมาจากระบบ

* ชาวญี่ปุ่นสมัยก่อนนิยมตั้งชื่อลูกชายคนโตว่า ทาโร ลูกชายคนรองว่า จิโร

** พระราชบัญญัติการศึกษาสองฉบับที่ประกาศใช้ในปีโชวะที่สี่สิบเก้า (พ.ศ. 2497) ห้ามครูรัฐบาล
เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

การเลือกตั้งก็เปลี่ยนเป็นระบบการแต่งตั้งจากส่วนกลาง นั่นหมายความว่า ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการยิ่งเพิ่มขึ้น ตอนเรียนจบมหาวิทยาลัยฉันเลยหมดความตั้งใจจะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐไปเลย เพราะถ้าทำงานรับใช้ประเทศชาติ ถ้าเกิดสังคมระส่ำระสายขึ้นมา คงไม่พ้นถูกบังคับให้เดินไปตามคำสั่งของพวกทหารกับจิโรแน่ๆ”

“คุณก็เลยทิ้งเส้นทางการเป็นครู?”

ผู้หญิงที่เล่าเบื้องหลังการหักเหชีวิตโดยไม่แสดงความอาลัยอาวรณ์ ทำให้โกโรรู้สึกว้าว เธอคนนี้เป็นคนแปลกและน่าสนใจ แต่อีกใจหนึ่งก็รู้สึกไม่เห็นด้วย อุตส่าห์ได้ร่ำเรียนจนจบมหาวิทยาลัย แต่กลับทิ้งอนาคตในเส้นทางนั้นไปอย่างง่ายดาย

“ไม่ได้ตั้งใจจะเสียมรยาทนะครับ แต่ผมรู้สึกเสียตายแทน ในเมื่อคุณรู้จักความน่ากลัวของระบบการศึกษาเป็นอย่างดี ก็น่าจะมุ่งมั่นต่อสู้กับพวกทหารหรือจิโรเพื่อปกป้องเด็ก ๆ จากรัฐบาลไม่ใช่หรอ!”

ทันใดนั้นโกโรเพิ่งรู้สึกตัวว่าเผลอขึ้นเสียงใส่เธอ

“ขอโทษครับที่ล้ำเส้น”

“ไม่หรอกค่ะ ฉันคิดว่าต้องมีวิธีอย่างใดอย่างหนึ่งที่โอหิมะซึ่งพูดมาแน่นอน แต่ในใจฉันมีอีกเส้นทางหนึ่งที่ไปสู่จุดหมายเหมือนกัน ไม่ใช่การสู้รบติดมือกับพวกทหารหรือจิโรหรอกค่ะ แต่เป็นเส้นทางการศึกษาตามวิถีของตัวเอง ในที่ที่เงื้อมมือของพวกนั้นเอื้อมมาไม่ถึง”

“ที่ที่เงื้อมมือของพวกนั้นเอื้อมมาไม่ถึง?”

“ฉันเป็นครูสอนพิเศษตามบ้าน ทำมาหลายปีแล้วค่ะ”

“ครูสอนพิเศษตามบ้าน...”

“ในชนบทอย่างนี้ งานของฉันยังไม่ค่อยมีใครรู้จักเท่าไร ถึงลูกศิษย์น้อยจนนับนิ้วได้ แต่ฉันก็อยากมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน รูปแบบไหนก็ได้ที่อยู่เหนือการควบคุมของรัฐ ฉันอยากบ่มเพาะสติปัญญาของเด็ก ๆ

ผู้แบกรับอนาคตของชาติในที่มีอิสระ และฉันอยากทำงานกับคนที่เข้าอกเข้าใจกันดีค่ะ”

ในเสี้ยววินาทีที่ซึกากิกล่าวว่า “อยากบ่มเพาะสติปัญญาของเด็ก ๆ” แวดตาของเธอฉายประกายแห่งความมุ่งมั่น ปณิธานอันแรงกล้าทำให้โกโรประทับใจโดยไม่รู้ตัว

“แม้ความชอบธรรมและการทำสิ่งที่ถูกต้องจะถูกกวาดล้างโดยกระแสแห่งยุคสมัย เก่าไปใหม่มา แต่สติปัญญาแย้งซึ่งกันไม่ได้ไม่ใช่หรอคะ หากสอนเด็ก ๆ ให้มีความรู้ มีวิจารณญาณ ต่อให้กลียุคกลับมาอีกครั้ง เด็ก ๆ จะพิจารณาว่าสิ่งใดถูกผิดได้ด้วยตัวเองไม่ใช่หรอคะ”

ทุกครั้งที่ถูกต้อนด้วยคำว่า “ไม่ใช่หรอคะ” โกโรรู้สึกราวกับถูกแผดเผาด้วยความร้อนแรงจากผู้หญิงคนนี้ เขาได้กลิ่นอันตราย ไม่ควรใกล้ชิดกับเธอมากเกินไป แม้สัญชาตญาณเตือนเช่นนั้น แต่เขากลับถูกผู้หญิงประหลาดที่เคี้ยวขนมฝรั่งของฝากของตัวเองกรว้ม ๆ พลังจ่อใกล้ไฟดับเรื่องการศึกษานี้ของเด็ก ๆ ดึงดูดโดยไม่รู้ตัว

ไม่ได้การ...

โกโรหลบตาเธอ

“สรุปว่า คุณทำงานเป็นครูสอนพิเศษตามบ้าน แล้วอยากทราบบทวิธีสอนเด็ก ๆ ของผม จึงขอให้พุกิจังมาสืบดูใช่หรือเปล่าครับ”

“ใช่ค่ะ แต่พอได้มาวันนี้ ก็เลยไม่ได้แค่มาย่เยิ้มชมห้องเรียนโอชิมะ ฉันมีเรื่องอยากขออ้อมด้วยค่ะ”

เธอประกาศพลางเปลี่ยนท่ามาเป็นท่านั่งพับส้น จากนั้นโค้งตัวลงใบหน้างดงามแทบจรดกับเสื่อทาทามิผืนเก่าคร่ำครว

“ได้โปรดร่วมมือกับฉันด้วยนะคะ”

“อะไรนะครับ?!”

“ฉันอยากให้โอชิมะซึ่งมาทำงานที่โรงเรียนกวดวิชาที่ฉันจะก่อตั้งค่ะ”

เวลาผ่านไปนานสองนาน เธอยังไม่ยอมเงยหน้าขึ้น โกโรสับสนุนงจนพูดไม่ออก

เขาตั้งใจจะตอบเธอ แต่ดันไม่เข้าใจความหมายของคำว่า “โรงเรียนกวดวิชา”

ผู้หญิงก้มศีรษะประจันหน้ากับผู้ชายตัวแข็งที่ทำอะไรไม่ถูก... หลอดไฟเปลือยบนเพดานส่องให้เกิดเงาคนสองคนซึ่งนั่งนิ่งค้างในท่านั้นราวกับภาพลายฉลุ

“โรงเรียนกวดวิชา? คืออะไรหรอ?”

สัปดาห์ต่อมา โกโรไปหา ยาสุ ฟูมิฮิโกะ ครูสอนชั้นประถมหก โรงเรียนประถมโนะสะที่หอพัก

“อา! นึกแล้วเชียว ครูยาสุก็ไม่วู้จักเหมือนกัน”

“โรงเรียนกวดวิชา...”

“ดูเหมือนสมัยนี้จะเรียกโรงเรียนสอนพิเศษอย่างนี้ครับ”

“อ๊ะ! เข้าใจละ โรงเรียนสอนพิเศษนั้นหรอ?”

ยาสุผงกศีรษะที่มีผมหยอกเกินวัยทั้งที่เพิ่งย่างเข้าสี่สิบ มือขวายังคงจับปากกาเคมีไว้โดยไม่มีทีท่าจะหยุดพัก ไม่รู้ว่าเป็นเพราะความอึดหรือเพราะชอบทำหลังค่อม เจอหน้ากันที่ไร ยาสุทำให้โกโรนึกถึงอุฐนอกเดี่ยวทุกที

“จากที่เล่ามา เธอจะไปเริ่มงานที่โรงเรียนสอนพิเศษของคุณแม่คนที่ว่านี้ใช่ไหม?”

“ไม่ได้เริ่มครับ ผมปฏิเสธไปอย่างสุภาพแล้ว แต่เธอส่งจดหมายมาตามอีก”

“จดหมาย?”

“เธอให้ที่อยู่ไว้ บอกว่าถ้าเปลี่ยนใจเมื่อไหร่ให้ไปหา”

“แหม! แสดงว่าคุณแม่คนนี้ถูกใจเธอมากเลยนะนี่” รอยยิ้มตรง

หางตาของยาสุยั้งทำให้เขาดูเหมือนอูฐมากขึ้นไปอีก “แต่โรงเรียนกวดวิชาที่ว่านั้น คุณแม่ทั่วไปจะเริ่มได้ง่ายขนาดนั้นเลยเหรอ”

“คุณแม่ทั่วไปหรือเปล่าก็ช่างก่อนเถอะครับ เธอบอกว่าขอเพียงมีสถานที่เปิดโรงเรียนเท่านั้น ไม่ต้องใช้ทุนสูงมาก”

“แสดงว่ามีสถานที่แล้ว?”

“ดูเหมือนเธอตั้งใจจะเช่าบ้านเดี่ยวแถวๆ เมืองยาจิโยะ”

“เมืองยาจิโยะ...” ยาสุพูดชื่อเมืองนั้นซ้ำๆ “ตั้งแต่สร้าง단지* แถวนั้นก็เปลี่ยนไปเลย ผู้คนเริ่มหนาตา ต่อไปคงกลายเป็นย่านคนพลุกพล่าน แต่การย้ายบ้านต้องใช้เงินเยอะน่าดูไม่ใช่หรือ”

“คือว่า...ดูเหมือนครอบครัวของฟูกิจึงจะผ่านมรสุมมาพอสมควร”

โกโรเล่าเรื่องราวของครอบครัวอากาศาซากิที่ได้ฟังจากชิอากิในวันนั้นให้ยาสุฟัง เพราะเชื่อว่ายาสุจะไม่แพร่พรายให้คนอื่นรู้

ชิอากิเล่าว่า คุณแม่ที่อยู่ด้วยกันเป็นคนสู้ชีวิต เกิดและเติบโตในครอบครัวพ่อค้ายาจน ก่อนสงครามเธอเป็นหญิงต้อนรับตามสถานบันเทิงอย่างคาเฟ่ที่โอคุโบะ นารุชิโนะในเวลานั้นเป็นเมืองทหาร มีแต่ค่ายทหารอยู่ทั่วไปหมด พวกทหารมักเที่ยวคาเฟ่ในวันหยุด มีทหารชั้นสัญญาบัตรนายหนึ่งมาตกหลุมรักคุณแม่ของชิอากิ เรียกได้ว่าเป็นรักแรกพบ ทั้งสองแต่งงานกัน พ่อแม่ของทหารนายนั้นเป็นตระกูลเก่าแก่มียศชื่อเสียง และเป็นเจ้าของที่ดินผืนใหญ่ในมุซาชิโนะ ตอนแรกใครๆ ก็อิจฉาเธอที่ได้แต่งงานกับลูกผู้ลากมาดี แต่ไม่นานเธอก็รู้ตัวว่าเป็นสะใภ้ที่เขาไม่ต้อนรับ ถูกญาติๆ สามีก่ลั่นแกล้งสารพัดเพราะรังเกียจที่เธอเป็นหญิงต้อนรับมาก่อน ซ้ำร้ายเมื่อสงครามปะทุ สามียุทธ์ของเธอเสียชีวิตในสนามรบ ทิ้งไว้เพียงชิอากิ

* ย่านอะพาร์ตเมนต์ขนาดใหญ่หลายหลัง ภายในมีสาธารณูปโภคครบครัน เพื่อรองรับประชากรจำนวนมากที่เข้ามาทำงานในเมืองใหญ่

ซึ่งยังเล็ก พ่อแม่สามีตัดเธอออกจากตระกูลทันที โดยแลกกับเงินมหาศาล เป็นค่าตอบแทน

“เธอเล่าว่าใช้ชีวิตมาอย่างกระเบียดกระเสียร เงินก้อนนั้นเลยยังเหลือ อยู่พอสมควร จึงตั้งใจจะใช้เงินนี้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโรงเรียนกวดวิชานี้แหละครับ”

“ขนาดกระเบียดกระเสียรนะเนี่ย คุณแม่เลี้ยงเดียวยังส่งเสียลูกสาว จบมหาวิทยาลัยจนได้ ไม่ธรรมดาจริง ๆ”

โกโรเห็นยาสุทำหน้าตาครุ่นคิดพลางคาบหูหิ้วไว้ ก็จุดไม้ขีดไฟให้

“แต่สุดท้ายลูกสาวมาห้องไม่มีพ่อ ก็เลยไม่ได้เป็นครู?”

“ครับ ซิอากิซังหัวเราะร่าบอกว่า เธอกลายเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวกันทั้งแม่ ทั้งลูก”

“จะว่ายังไงดีล่ะ ผู้หญิงช่างเป็นเพศที่แกร่งเสียจริง”

“เห็นด้วยครับ”

ยาสุยื่นหูหิ้วให้โกโรเป็นเชิงถามว่าสักมวนไหม โกโรจึงหยิบมาหนึ่ง มวน

ห้องของยาสุตลบอบอวลด้วยควันบุหรี่จากทั้งสองคน ไม่ว่าหันไปทางไหนก็เจอหนังสือวางซ้อนกันเป็นกองพะเนินทุกทิศทาง ข้าวของกองท่วมหัว ในห้องและกลิ่นฝุ่นน่าจะทำให้หายใจลำบาก แต่น่าประหลาดที่นั่นนาน ๆ ไป กลับทำให้รู้สึกผ่อนคลาย

“ครูยาสุคิดว่ายังไงครับ” โกโรชวนคุยต่อ “โรงเรียนกวดวิชาอะไรนั้น... จะไปได้ดีหรือเปล่าครับ ยุคสมัยนั้นจะมาถึงจริง ๆ หรือ”

“ยุคสมัย?”

“ตั้งแต่ปีการศึกษานี้เป็นต้นไปจะเริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาใหม่ เนื้อหาของการศึกษาคะบังคับก็เยอะขึ้น อัตราการเรียนต่อชั้น ม.ปลาย และมหาวิทยาลัยก็สูงขึ้นทุกปี ซิอากิซังบอกว่า ตั้งแต่นี้ไปจะเป็นยุคสมัย

แห่งการแข่งขัน เด็กที่เรียนไม่ทันจึงเริ่มต้องการความช่วยเหลือจากนอกโรงเรียน”

“ก็จริงนะ” ยาสึว่าพลางหรีดตาหลังแว่นตากกลมๆ “ช่วงเบบี้บูม* หลังสงครามทำให้จำนวนเด็กเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โรงเรียนขยายตัวตามไม่ทันเมื่อเทียบกัน พ่อแม่เร่งให้ลูกเรียนแล้วก็เรียน เพื่อยื้อแย่งเก้าอี้ที่มีอยู่จำกัด ถ้าเป็นอย่างนี้ต่อไปละก็ คงกลายเป็นสังคมที่ตัดสินกันด้วยความรู้เพียงอย่างเดียว ถ้าไม่รีบจัดการอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่ แต่กระทรวงศึกษา กลับทำตรงกันข้าม”

ขณะพูด มือที่คืบหน้าก็เปลี่ยนไปจับปากกาเคมี และเขียนเครื่องหมายตกใจลงบนกระดาษแข็งเป็นอันเสร็จพิธี

คัดค้านการทดสอบวัดความรู้!

กระทรวงศึกษาธิการบังคับให้นักเรียนชั้นมัธยมสองและมัธยมสามทั่วประเทศทดสอบวัดความรู้ สมาพันธ์ครูญี่ปุ่นออกมาเคลื่อนไหวคัดค้านกันทั่วประเทศตั้งนานแล้ว การทดสอบวัดความรู้เป็นเรื่องที่ขัดต่อหัวใจสำคัญของกฎหมายพื้นฐานด้านการศึกษา การจัดอันดับเด็กเป็นการส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันกันทั้งระหว่างนักเรียนและโรงเรียน ความกังวลเรื่องนี้นำไปสู่การเรียกร้องให้ยกเลิกการทดสอบวัดความรู้ การเคลื่อนไหวต่อต้านระบบการประเมินผลงานซึ่งทำต่อเนื่องเรื่อยมาตั้งแต่ประมาณห้าปีก่อน ก็กำลังเป็นประเด็นร้อนในตอนนี้ ครูโรงเรียนประถมโนเสะแปดสิบเปอร์เซ็นต์เป็นสมาชิกสมาพันธ์ครู พวกเขาจึงยุ่งกันมาก

* ช่วงสงครามโลกครั้งที่สองเพิ่งจบลง คนนิยมมีลูกหลายคนเพื่อเป็นกำลังสำคัญฟื้นฟูประเทศ

ปกป้องการศึกษาในระบอบประชาธิปไตยให้พ้นจากเงื้อมมือ กระทรวงศึกษา!

ยาสุเขียนข้อความนั้นลงบนกระดาษแข็งแผ่นใหม่ก่อนวางปากกา
เขาร้อง “อ้า!” พลังบิดขี้เกียจและบิดคอยึดเส้นยึดสายดังกรือบ ๆ

“ผมนะซึ่งซึ่งระเบียบเจ้าหน้าที่รัฐส่วนท้องถิ่นที่ห้ามร่วมการประท้วง
ทุกรูปแบบนี่เหลือเกิน ไม่รู้ว่าการศึกษาของประเทศนี้จะเป็นอย่างไต่อไปนะ”

น้ำเสียงของยาสุสงบเยือกเย็นตรงข้ามกับสีหน้าอันขมขื่น ช่วงสงคราม
เขาต้องสั่งสอนลูกศิษย์ว่าการทำสงครามเป็นการต่อสู้เพื่อความถูกต้อง
แม้ในใจจะรู้สึกตรงกันข้ามก็ตาม ว่ากันว่าหลังสงครามเขาล้มป่วยจนต้อง
เข้าโรงพยาบาลเพราะปัญหาสุขภาพจิต หลังจากนั้นก็กลายเป็นคนที่ไม่ตะคอก
อีกเลยไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น

“แต่ก็นะโกโรคุ อาจจะฟังดูย้อนแย้ง แต่ฉันไม่ได้ปฏิเสธนโยบาย
ทั้งหมดของกระทรวงศึกษาฯ หรอกนะ โดยเฉพาะการพยายามอย่างยิ่งยวด
หลังสงครามนั้นถือว่าน่าชมเชย”

“ถือว่าน่าชมเชย...ได้หรือครับ”

“ได้สิ หลังสงครามอันน่าสยดสยองนั้น ประเทศของเราได้พยายามนะ
ท่ามกลางยุคแห่งความแร้นแค้น บ้านเมืองถูกเผาอดวายไม่มีอะไรเหลือ แต่
กลับทุ่มเม็ดเงินและกำลังคนเพื่อฟื้นฟูการศึกษาอย่างเต็มที่ เพราะความทุ้มเท
นี้เอง สองปีต่อมาประเทศเราถึงได้ทำการใหญ่สำเร็จ นั่นก็คือการนำการศึกษา
ภาคบังคับระบบหก-สาม* มาใช้ ขนาดประเทศผู้ชนะสงครามในยุโรปก็ยัง

* ระบบการศึกษาภาคบังคับที่กำหนดให้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาหกปี และระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นสามปี

ไม่มีการศึกษาภาคบังคับถึงระดับมัธยมต้นด้วยซ้ำ เป็นความคิดของ จีเอชคิว* ส่วนหนึ่งด้วยละนะ แต่ระบบหก-สามเป็นความต้องการของญี่ปุ่น เพราะรัฐซึ่งถึงทรวงในว่า ความโง่เง่าของระบบการศึกษาแบบทหารเลวร้าย แค่นั้น ประเทศนี้เลยพยายามอย่างไม่คิดชีวิตเพื่อวางรากฐานการศึกษาในระบอบประชาธิปไตย

“แต่...” ยาสึเล่าต่อด้วยเสียงเศร้าสลด “ไม่รู้ทำไมพวกเราชาวญี่ปุ่นถึงได้ลืมนัก พอดความทุกข์ยากผ่านพ้นไปเราก็ก๊ม ไม่ทันไรก็ทำท่าจะกลับไปเป็นชาตินิยมอีกครั้ง การศึกษาของเด็กๆ ก็พลอยตกเป็นเป้าหมายไปด้วย”

“อ๊ะ! เพราะทาโรกับจิโรสินะ...”

“อะไรนะ”

“ซึกากิซึ่งว่าไว้นะครับ”

เมื่อโกโรเล่าเรื่องราวโรกับจิโรของซึกากิให้ฟัง ยาสึคาบิบุหรี่มวนที่สอง พลางยิ้มพอกพอกใจ

“น่าสนใจ ฉันไม่เคยคิดแบบนั้นมาก่อนเลย”

“ผมเองก็คิดไม่ถึงครับ ทาโรจงเจริญแล้วก็จิโรคามิกะอะไรนั่น”

“ไม่ใช่อย่างนั้น ฉันหมายถึงความคิดว่าจะไม่ยุ่งกับทาโรและจิโรต่างหาก”

“อ้อ!”

“เธอตั้งใจจะบุกเบิกเส้นทางใหม่ด้วยตัวเอง ไม่ใช่จับกลุ่มต่อสู้แบบพวกเรา เข้าใจละ! นั่นหมายถึงโรงเรียนกวดวิชาที่วุ่นวายใหม่ น่าสนใจมาก! โกโรคุง ลองทำดูก็ดีนะ”

* กองบัญชาการสูงสุดของฝ่ายสัมพันธมิตร (General Headquarters: GHQ) มีนายพล ดักลาส แมคอาเธอร์ เป็นผู้บัญชาการสูงสุด

“เอ๊ะ! ผมเหรอครับ” โกโรร้องเสียงหลงเพราะผิดคาด คิดไว้ว่ายาสุจะห้ามปรามแต่กลับสนับสนุนเสียนี้ “ครูพูดจริงเหรอครับ ให้ร่วมหัวจมท้ายกับเรื่องที่ไม่รู้จะออกหัวออกก้อย”

“เส้นทางใหม่นี้หา ถ้าไม่เดินก็ไม่รู้หรอกว่าจะเป็นยังไง”

“แต่ว่า...”

“ลองก้าวแรกเพื่อพิสูจน์ด้วยตัวเองก็ได้เนี่ย ฉันว่าเธอยังหนุ่มยังแน่น เพิ่งจะอายุยี่สิบสอง แถมยังมีศักยภาพ เป็นเทพบุตรห้องพักนักการภารโรงแบบนี้ต่อไปคงน่าเสียดายแย่”

“ไม่หรอกครับ ผมพอใจงานที่ทำอยู่ตอนนี้ เด็ก ๆ ที่เคยเรียนไม่รู้เรื่อง มาห้องพักภารโรงแล้วเรียนเข้าใจ แค่นี้ก็พอแล้วครับ”

“แต่ถึงเธอจะว่าดี...” จู่ ๆ ยาสุกลื่นเสียงลงคอเมื่อจ้องไปที่ผนัง เพราะเกรงว่าคนข้างห้องจะได้ยิน เขาลุกขึ้นยืนช้า ๆ แล้วบอกโกโรว่าจะเดินไปส่งตอนเดินไปตามคันทนาที่มีวัชพืชขึ้นแซม พลังมองรวงข้าวที่พร้อมเก็บเกี่ยว โกโรได้ฟังเรื่องที่ปั่นป่วนจิตใจไม่ให้เป็นสุข

“โกโรคุง มีครูบางคนในโรงเรียนเราไม่พอใจห้องเรียนโอซิมะ เธอรู้ใช่ไหม”

“ครับ คือว่า...”

“ยิ่งพวกเด็ก ๆ รักเธอมากเท่าไร ก็ยิ่งมีคนที่มีรู้สึกเสียศักดิ์ศรีหรือถูกหยาม ไม่สนุกเลยนะ”

“ขอโทษครับ”

“ไม่ใช่เรื่องที่ตรงมาขอโทษกันหรอก เพียงแต่ต้องระวังตัวหน่อยอย่าให้คนพวกนั้นมากลั่นแกล้งเอาได้”

ยาสุกยกเรื่องสุนัขจรจัดที่เพิ่งเป็นประเด็นเมื่อเร็วๆ นี้ขึ้นมาพูด สุนัขที่ว่าเป็นสุนัขพันธุ์ขนสีน้ำตาล เดี่ยวนี้ชอบมาบ้านบ้านแถวประตูโรงเรียนอยู่บ่อยๆ

“เขาบอกให้เธอไปไล่หมาตัวนั้น แต่เธอคงใช้อาหารล่อมันไปนับครั้งไม่ถ้วนเลยใช่ไหมล่ะ”

“ครับ ผมใช้ขนมปังที่เป็นอาหารกลางวันของโรงเรียนล่อให้มันตามไปต่างๆ จากโรงเรียนครับ”

“หลายวันมานี้ เธอเคยคิดหรือเปล่าว່ว่าทำไมหมาตัวนั้นถึงมาทุกวัน”

โกโรหน้าแดง “มารอกินขนมปังสินะครับ”

“ก็คงจะเป็นอย่างนั้น หมาตัวนี้เรียบบร้อย ฉันคิดว่าไม่น่ามีปัญหา แต่ก็มีครูบางคนเป็นตัวตั้งตัวตี บอกให้จับส่งศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดเสีย ก็สิ้นเรื่อง บ้างก็โกรธแล้วเสนอว่า ควรให้เธอนั่นแหละเป็นคนรับผิดชอบพาหมาไปส่ง”

โกโรหน้าเสีย “ผมทำไม่ได้หรอกครับ”

“ฉันก็ไม่ยอมให้เธอทำอย่างนั้นหรอก แต่ยังไงต่อไปนี่ขอให้ระวังไว้หน่อย อย่าเปิดช่องให้พวกซื่อจกโกรธเธอขึ้นมาอีกล่ะ”

“เข้าใจแล้วครับ ขอโทษครับ”

พอได้อยู่ตามลำพังหลังแยกย้ายกับยาสุ โกโรไหล่ตักด้วยความหดหู่ เขาไม่คิดว่าเจ้าชาจามารุจะกลายเป็นปัญหาขึ้นมาขนาดนี้ ยิ่งเขาย้อนคิดถึงคำแนะนำของยาสุ ความรู้สึกไม่สบายใจก็ท่วมท้น เขาทนไม่ได้ถ้าหมาตัวนั้นจะต้องถูกฆ่า มันเป็นมิตรแล้วก็เชื่องเสียขนาดนั้น แถมยังชอบสบตาคนพร้อมกระดิกหางให้ ถึงไม่มีเจ้าของ แต่มันก็ใช้ชีวิตอย่างกล้าหาญ

โกโรรู้สึกว่ เจ้าชาจามารุซึ่งร่อนเร่พเนจรตามลำพังมีอะไรเหมือนเขา เขาสูญเสียแม่และน้องสาวจากการโจมตีทางอากาศช่วงสงคราม หลังธุรกิจของครอบครัวล้มละลาย ความสัมพันธ์ของเขากับพ่อก็อยู่ในสภาพร่อแร่ ตั้งแต่ลาออกจากโรงเรียนกลางคันตอนมัธยมปลาย เขาทำงานรับจ้างรายวันเปลี่ยนงานไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดก็ได้งานมั่นคงที่ทำอยู่ตอนนี้อย่างการแนะนำของคนรู้จัก แต่สุดท้ายนี่คงเป็นเพียงอีกที่ที่พักพิงชั่วคราวสินะ ไม่ช้าก็เร็ว

วันที่ถูกไล่ออกจากห้องพักนักการภารโรงต้องมาถึง

โกโรหยุดเท้ากลางคันนา พุ่งนาคำ* ที่เกิดจากการปฏิรูปพื้นที่เกษตรกรรมหลังสงครามกำลังหลับไหล ทิวทัศน์ยามพลบค่ำที่เฉอะแฉะและเย็นเยียบมีเพียงพระจันทร์เสี้ยวเป็นแหล่งกำเนิดแสง มันกำลังจมดวงอยู่ทางตะวันตก เส้นโค้งมนที่เห็นทำให้ใจของเขานึกถึงคำพูดทิ้งท้ายของซોકาก่อนแยกกันในวันนั้น

“โอชิมะซัง ฉันคิดว่าหากการศึกษาในโรงเรียนคือพระอาทิตย์ โรงเรียนกวดวิชาก็เปรียบเหมือนพระจันทร์ พระจันทร์ที่ส่องแสงอยู่เยียบ ๆ ท่ามกลางความมืดมนให้แก่เด็ก ๆ ที่ดูดซับแสงอาทิตย์ได้ไม่พอ ตอนนี้อาจเป็นเพียงพระจันทร์เสี้ยวที่เปล่งแสงริบหรี่ แต่สักวันจะกลายเป็นพระจันทร์เต็มดวงได้แน่นอนค่ะ”

พระอาทิตย์กับพระจันทร์ แหล่งกำเนิดแสงทั้งสองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับจักรวาลแห่งการศึกษาจริง ๆ หรือ

แม้ยังคงเคลงใจ ทว่าเสียงของผู้หญิงที่เชื่อมั่นในตัวเองเต็มเปี่ยมกลับติดอยู่ในหูของโกโรไม่รู้หาย

อีกสองวันถัดมาเป็นวันจันทร์ โกโรสงบจิตสงบใจไม่ได้เลยตั้งแต่เช้า ทั้งตอนเผาขยะและตอนออกไปรับเงินที่สหกรณ์การเกษตร พอคิดว่าตอนนี้เจ้าชาจมารุกำลังปั่นเบียร์อยู่แถวประตูโรงเรียนอีกหรือเปล่า เขาก็กังวลจนไม่เป็นอันทำอะไร จะปลีกตัวไปดูระหว่างทำงานก็ไม่ได้ เพราะมีสายตาวกครุจ้องจับผิดอยู่

“โอชิมะคุง”

* นาที่ปลูกข้าวด้วยวิธีปักดำ คือนำต้นกล้ามาปักลงในนา

โกโรรู้สึกไม่สบายใจอยู่นาน จนเวลาล่วงเลยเข้าสู่ช่วงพักเที่ยง ตอนนั้นเองที่รองครูใหญ่มาหาเขาถึงห้องพักนักการภารโรง นี่นับเป็นเรื่องแปลก

“มาเร็ว! ครูใหญ่เรียก”

สิ่งที่กำลังรอโกโรผู้นั่งงกับน้ำเสียงขึงขังของรองครูใหญ่ คือสีหน้าของครูใหญ่ที่ขึงขังจริงจังยิ่งกว่า

ครูใหญ่้วยไกล่เกลี่ยฉะฉานจดหมายหนึ่งซองให้โกโร เขายืนอยู่เบื้องหน้าโต๊ะที่อยู่หลังฉากกันในห้องพักครู

“มีจดหมายนี้อยู่ในตู้รับจดหมาย”

จดหมาย?

โกโรรู้สึกประหลาดใจ ขณะยื่นมือออกไปรับซองจดหมายไม่ติด แสตมป์และไม้ระบุชื่อผู้ส่ง เพียงแต่จำหน้าซองถึงครูใหญ่เท่านั้น ตัวอักษรวิจิตรบรรจง ทว่าลายมือที่สวยงามทำให้รู้สึกถึงลงไม่ดีชอบกล

“อ่านสิ”

โกโรคลั่งจดหมายตามคำสั่งด้วยจิตใจหวาดหวั่น ทันใดนั้นเขาก็ตัวแข็งค้าง ข้อความในจดหมายสนเท่ห์เป็นการฟ้องเรื่องความประพฤติของเขา

ไอชิมะ โกโร นักการภารโรงของโรงเรียนโนเสะมีความประพฤติไม่เหมาะสม เขาทำงานในโรงเรียนอันเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ แต่กลับลักลอบมีสัมพันธ์เชิงชู้สาวกับผู้ปกครองของเด็กนักเรียน มีข่าวลือว่า เขาหลับนอนกับผู้ปกครองคนอื่นๆ ด้วย เราไม่วางใจฝากลูกหลานให้อยู่ในความดูแลของโรงเรียนที่เจ้าพนักงานไร้ศีลธรรมเช่นนี้

โกโรวาดตาอ่านจดหมาย วินาทีนั้นเขาเตรียมใจว่าจบสิ้นแล้วทุกสิ่งทุกอย่าง

“นี่เรื่องจริงหรือเปล่า”

แก้ตัวไปก็ไม่มีประโยชน์ โกโรพร้อมรับชะตากรรมจึงยอมรับไปว่า

“ครับ” ครูใหญ่และรองครูใหญ่หน้าถอดสีไปตามๆ กัน

“ครับอะไรของเธอ!? หมายความว่ายังงั้น! นี่คิดจะทำอะไร”

“ตามที่เขียนในนั้นครับ ทั้งหมดเป็นความผิดของผม”

“ว่าไงนะ แค่อยอมรับผิดแล้วเรื่องจะจบหรือไง ทำอะไรลงไปรู้ตัวบ้างไหม!”

“ขอประทานอภัยอย่างสูงครับ”

โกโรกัมศิระลงต่ำพาลงเอ่ยขอโทษด้วยน้ำเสียงหนักแน่น เขารู้ตัวดีว่าเรื่องเดือดร้อนมาเยือน แต่ความจริงไม่ได้รู้สึกผิดสักเท่าไร

หลังเลิกเรียน เมื่อนักเรียนและครูกลับกันไปหมดแล้ว ก็เหลือโกโรเพียงคนเดียวในตึกเรียนใหญ่โต บางครั้งพวกคุณแม่แวะมาขอบอกขอบใจเขาที่ห้องพัก บ้างก็บอกว่า “ขอบคุณมากที่ช่วยให้ผลการเรียนของลูกสาวดีขึ้น” บ้างก็มาบ่นเรื่องลูกว่า “ทำยังไงดีคะ ลูกถึงจะอ่านหนังสือที่บ้านบ่อยๆ” บ่นลักพักก็กลับไป นานๆ ที่แม่บางคนก็ถือโอกาสยั่ววนโกโรอย่างเปิดเผย หลังจากระบายความไม่พอใจสามีและนินทาแม่สามีให้ฟังยาวเหยียด

บางครั้งเขาเอาตัวรอดมาได้ บางครั้งก็เพลอเพลมีสัมพันธ์ แต่ก็แค่ชั่วครั้งชั่วคราว ไม่ยืนยาวยืดเยื้อ เป็นเพียงความสัมพันธ์กับบรรดาคุณแม่ที่ต้องการใครสักคนเพื่อให้ลืมเรื่องราวๆ ไม่ได้ลึกซึ้งมากไปกว่านั้น หลังจากมีสัมพันธ์ไม่กี่ครั้ง พวกเธอมักอ้อมเอมและกลับไปทำหน้าที่ตามเดิม ผู้หญิงที่มีสิ่งต้องปกปิดรู้ว่าเมื่อไหร่ควรหยุด เมื่อโกโรเริ่มรู้สึกผูกพัน พวกเธอจะรู้ตัวและกล่าวขอบคุณเขา อ้างว่าเดี๋ยวนี้อ่านโยนกับสามีมากขึ้น ใจกว้างกับแม่สามีได้ดีกว่าเดิม แล้วก็เลิกเล่นกับไฟไป

สำหรับโกโร ความรู้สึกของเขาไม่ต่างกับความรู้สึกตอนได้เคยzeugเด็ก ๆ จนจบจากห้องเรียนโอซิมะ ในแง่ที่เสียสละแล้วได้รับคำขอบคุณเป็นการตอบแทน แต่ขึ้นเล่าความคิดนี้ให้ครูใหญ่กับรองครูใหญ่ฟัง พวกเขา

ก็ไม่มีทางเข้าใจ

“โอชิมะคุง ฉันผิดหวังในตัวเธอจริงๆ โรงเรียนเราไม่ต้องการชายผู้
รีบเก็บข้าวของออกไปจากที่นี่ซะ ก่อนที่คณะกรรมการการศึกษาจะรู้เข้า
และกลายเป็นเรื่องใหญ่”

โกโรสูญเสียบ้านและงานพร้อมกันในคราวเดียว หลังจากโดนตำหนิ
อย่างรุนแรงและขับไล่ออกจากโรงเรียน

บทจะสูญเสียก็สูญเสียทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงสายฟ้าแลบทำให้
โกโรได้แต่สับสนงงงวย เขาก้มหน้าก้มตาเก็บเสื้อผ้าและหนังสือไม่กี่เล่มยัดลง
กระเป๋า นี่เราถูกตัดรูดเยื้องออกไปจนได้หรือนี่ แม้คิดอยู่ในใจว่าการกระทำ
เยี่ยงนี้ช่างชั่วช้าล้นตาขาว แต่โกโรก็ไม่คิดความหาตัวคนร้าย ไม่ว่าจะเป็นฝีมือ
ใคร ความผิดของเขาก็ชัดเจน หากถูกร้องเรียนไปยังสมาคมครูคงยิ่งถูก
ตราหน้าเลวร้ายขึ้นไปอีก แล้วเรื่องที่สำคัญไปกว่านั้นคือ เมื่อเด็ก ๆ หอบ
หนังสือเรียนมาหาวันนี้แต่เขาไม่อยู่ เด็ก ๆ จะรู้สึกอย่างไร พอคิดถึงเรื่องนี้
เขาก็ปวดใจแปลบ

เมื่อโกโรทำความสะอาดห้องที่ใช้ชีวิตอยู่มาสองปีครึ่งเสร็จทุกซอก
ทุกมุม ก็ออกจากโรงเรียนประถมโนะสะอย่างเป็นทางการ แต่ยังคงป่วนเบียด
ตรงประตูโรงเรียนจนเย็นย่ำ ไม่ใช่เพราะอาลัยอาวรณ์สถานที่ที่เคยทำงาน
แต่กำลังตามหาเจ้าชาจามารุ ถ้าเขาไม่อยู่แล้ว เจ้าสุนัขตัวนั้นจะเป็นอย่างไร
ไม่ช้าคงถูกจับส่งศูนย์พักพิงฯ คนไร้บ้านอย่างเขาไม่มีปัญญาเลี้ยงดูสุนัขหรอก
แต่อย่างน้อยเขาก็อยากพามันไปยังที่ปลอดภัย ให้พ้นจากเงื้อมมือครูบางคน
ทว่าเวลาอยากเจอ เจ้าชาจามารุกลับไม่โผล่มาให้เห็น ตะวันก็คล้อยต่ำ
ลงไปทุกที ๆ

วันนี้ก็กลับก่อนดีกว่า พรุ่งนี้ค่อยมาใหม่

โกโรถอดใจ ทว่าเขาก็ต้องชะงักงัน แล้วหัวเราะจนตัวอ่ก่องอชิง ให้
กลับไปไหนเล่า คนตกงานและสูญเสียที่ซุกหัวนอนไปแล้วจะไปไหนได้
สถานการณ์ก็สิ้นไม่เข้าคายไม่ออกนี่จึงสิ้นเขาอย่างจัง

คืนนี้คงต้องบากหน้าไปขอค้างที่หอครูยาสุลักคืน
 คนที่โกโรฟิงพาได้ก็มีแต่ยาสุเท่านั้น เขาไม่มีที่ไปแล้ว...ไม่สิ
 ทันไดนั้น จดหมายฉบับหนึ่งผุดขึ้นในความคิด โกโรหียบสมุดบันทึก
 ออกจากกระเป๋า ดึงซองจดหมายที่สอดไว้ในนั้นออกมา
 เมื่อคลี่กระดาษจดหมายพับสามท่อนออก พลันปรากฏตัวอักษร
 ที่บรรจงเขียนอย่างงดงาม

“โอ้! คุณคือโอซิมะ โกโรซังใช่ไหมหนึ่ ยินดีต้อนรับค่ะ ขอบพระคุณ
 ที่กรุณาดูแลลูกและหลานอยู่เสมอค่ะ เชิญขึ้นบ้านค่ะ ไม่ต้องเกรงใจ
 นะคะ เชิญเลยคะ”

หลังจากเดินมาหลายสิบนาที โกโรหอบหายใจพลางทุบประตูรั้วไม้บ้าน
 อากาซากะ คนที่ออกมาต้อนรับคือคุณยายของฟูกิโกะ

“พอดีเลยคะ เดี่ยวจะได้เวลาอาหารเย็นแล้ว ถ้าไม่รังเกียจเชิญ
 รับประทานอาหารด้วยกันนะคะ มาเถอะคะ อย่าปฏิเสธเลย ฟูกิโกะต้องดีใจ
 แน่ๆ”

ถึงเป็นคุณยายแล้ว แต่ด้วยความที่เธอคลอดชิอากิตั้งแต่ยังสาว...
 อากาซากะ โยริโกะเพ่งย่างส่วัยสี่สิบปลายๆ เสียงของเธอยังสดใสดูมีพลัง
 เธอไม่เหมือนชิอากิตรงที่เป็นคนสวยหน้ามนท่าทางอ่อนหวาน ชวนให้คิดว่า
 สมัยก่อนเธอคงเป็นพนักงานต้อนรับที่งามหยาดเยี่ยมอย่างแน่นอน ถ้า
 เทียบกัน ฟูกิโกะดูเหมือนคุณยายมากกว่าชิอากิเสียอีก

“อ้อ! มีธุระกับลูกฉันใช่ไหมคะ เชิญตามสบายเลยนะคะ เชิญทางนี้
 ห้องนี้ค่ะ แหม! ห้องแคบไปหน่อยนะคะ น่าอายจัง”

โยริโกะผู้เคยชินกับการต้อนรับแขกเดินนำโกโรไปยังห้องนั่งเล่น
 ชิอากินั่งเงิบๆ อยู่ที่ได้ะเดี่ย ราวกับรอเขาอยู่ที่นี่มานั่นนาน

เธอคงกำลังรอเขาอยู่จริงๆ

“เดี๋ยวไปยกน้ำชามาให้นะคะ อึ้ย! ไข่ที่ไหนกันแล้ว...อยู่รับประทานมื่อเย็นด้วยกันนะคะ ลัญญานะคะ”

โยริโกะเชื่อเชียวอย่างเอ้ออริ เธอออกไปที่ครัว ทำให้โกโรกับชิอากินั่งประจันหน้ากันสองต่อสอง ในห้องแบบญี่ปุ่นซึ่งดูดีมีรสนิยมแม้ประดับตกแต่งน้อยชิ้น

ชิอากิพูดโดยไม่แม้จะกะพริบตา “ฉันคิดอยู่แล้วว่าต้องได้พบคุณ”

ผู้หญิงคนนี้...แม้ในเวลาเช่นนี้ยังสบตาตรงๆ อย่างไม่เกร็งเกรง ความสุขุมของชิอากิทำให้โกโรอดสะท้านไม่ได้

“คนที่เขียนจดหมายไปฟ้องครูใหญ่คือคุณสินะ”

“ใช่ค่ะ ฉันเอง”

“คุณทำให้ผมถูกไล่ออกจากงานการโรง อยากให้ผมมาช่วยงานที่โรงเรียนกวดวิชาของคุณนั่นหรือครับ”

แม้ถามไปตรงๆ ไม่อ้อมค้อม ชิอากิก็ไม่มีที่ท้าวจะหลบสายตา

“เรื่องนั้นก็ใช่ค่ะ แต่ในฐานะคนเป็นแม่ คุณทำสิ่งที่ให้อภัยไม่ได้จริงๆ” ชิอากิตอบกลับอย่างเย็นชา “โอชิมะซัง อย่าประเมินผู้หญิงต่ำเกินไปนะคะ โดยเฉพาะผู้หญิงที่ขึ้นชื่อว่าแม่ ไม่ช้าก็เร็วเรื่องแดงขึ้นมา พวกแม่ๆ จะรู้มประณามคุณแน่นอน ดัดไฟแต่ต้นลมนะดีแล้วค่ะ”

“ดีอะไรกันล่ะครับ”

“คนเขตรักษาในเทพบุตรห้องพักนักการการโรง แต่หมูนี่ชั่วคาบทำลายชื่อเสียงคุณเริ่มแพร่สะพัด เขาซุบซิบกันทั่วว่าเทพบุตรทนการยั่ววนไม่ค่อยได้”

“แค่เสียงซุบซิบนินทา คุณก็ดูถูกเหยียดหยามผมจนต้องส่งจดหมายไปฟ้องครูใหญ่เลยหรือ”

“ไม่ใช่ค่ะ เพราะฉันแน่ใจแล้วว่าข่าวลือเป็นความจริง”

ชิอากิเหลียวคอไปตามเสียงสุนัขในสวนที่ตั้งลดบานประตูเลื่อน

เธอกลับมาสบตาโกโรด้วยประกายตามกริบยิ่งกว่าเดิม

“วันก่อน ลูกสาวมาเล่าให้ฟังว่าได้กินขนมฝรั่งแปลก ๆ ที่บ้านเพื่อน ชื่อโซโกะจัง ขนมแผ่นกลมโตสอดไส้ครีม”

“เอ่อ...”

“ขนมที่ฉันหิ้วไปฝาก โอชิมะซังเอาไปให้คุณแม่ของโซโกะจังซะไหม”

“อ่า...”

“ตอนลืมหรณโณใจว่าชาวซุบซิบนั้นเป็นเรื่องจริง ฉันรู้สึกสงสารโซโกะจัง จ๊ับใจ เด็กน้อยกินขนมอย่างมีความสุขโดยไม่รู้เรื่องราวอะไรเลย คุณเคย คิดถึงกนิตหรือเปล่า”

“คือว่า...”

“โอชิมะซัง คุณไม่มีสามัญสำนึกเลยหรือคะ การลอบมีสัมพันธ์กับ คุณแม่ของนักเรียนเป็นการหักหลังพวกเด็ก ๆ ที่เชื่อใจคุณนะคะ”

โกโรซึ่งไร้ข้อโต้แย้ง ได้แต่พูดเอ่ออ่าไปเรื่อยด้วยความสับสน พร้อมกับถามตัวเองว่า นี่เรามีสามัญสำนึกหรือเปล่า ก่อนอื่นต้องหาคำนิยามของคำว่าสามัญสำนึกเสียก่อน ไม่นี่...ที่ผ่านมาเขาหลอกลวงหลอกลวงใส่ความจริงที่น่ายุ่งยากใจนี้ต่างหาก

“ขอโทษครับ คือว่า...” โกโรทบทวนอาการของตัวเองด้วยความเกลียดชัง ความอับอายขายหน้ากับความสิ้นหวังปนเปกันยุ่งเหยิง เขาเดินเสียงอันน่าสมเพชออกมา “ดูเหมือนลึกลับ ๆ แล้ว จะมีโกโรคนลามก ไม่เอาไหน แล้วก็ไม่มีอะไรดีสักอย่างอยู่ครับ”

“ถ้าฉันก็ไม่เหมาะจะทำงานด้านการศึกษานะคะ” ซิอาทิตอกกลับทันทีที่เขาพูดจบ “แต่ถึงอย่างนั้นก็เถอะ โอชิมะซัง เมื่อครู่ฉันพูดว่าในฐานะแม่ให้อภัยคุณไม่ได้ แต่ในฐานะผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชา ฉันก็ยังคงการ ตัวคุณอยู่นะคะ คุณมีความสามารถในการดัดศักยภาพของเด็ก ๆ ออกมาเป็นพรสวรรค์เฉพาะตัวที่หายาก แนนอน ฉันต้องขอแสดงความประพติ

ของคุณอย่างเข้มงวด แต่มีพรสวรรค์ขนาดนี้ ก็มาล่าแดงให้เป็นที่ประจักษ์
ในโรงเรียนกวดวิชาโกโรเถอะคะ”

“โรงเรียนกวดวิชา...โกโร?”

“ใช้โรมาจิ* GORO ค่ะ โอชิมะซัง ต่อจากนี้ไปจะเป็นยุคของ
การเขียนนวนวนอน** แบบฝรั่งค่ะ”

ในที่สุดชิอากิก็จุดยี่มสว่างไสว วินาทีนั้นโกโรรู้สึกหวั่นใจขึ้นมาทันที
เขาหุบขาโดยอัตโนมัติ ไม่ได้การ! เหมือนจะเข้าทำนองเดิมเสียแล้วสิ ผู้หญิง
ที่มีสายตาสุ่มรู้วิธีควบคุมผู้ชายให้อยู่หมัด พวกเธอต้อนรับผู้ชายให้จนมุม
ด้วยใบหน้าที่ไม่รู้ไม่ชี้ นี่คือ ‘กฎแห่งดวงตา’ ของผู้หญิงอายุมากกว่าสินะ...

กลับดีกว่า ถ้าหลวมตัวไปจะกลายเป็นเรื่องที่ถอนตัวไม่ได้แล้วนะ

โกโรผุดลุกขึ้นยืน แต่ทันใดนั้นเองโยริโกะโผล่เข้าประตุมาชัดจังหวะ

“ขอโทษที่ทำให้รอนะคะ อาหารเย็นพร้อมแล้ว จะยกมาที่นี่แล้วกัน
หม้อไฟเนื้อ โกโรซังชอบหรือเปล่าคะ เย็นนี้ฉันห่มสังขี้อเนื้อวุ้นชั้นเยี่ยม
มาเชียวนะ ทานเยอะๆ นะคะ นี่เป็นการเลี้ยงต้อนรับโกโรซังค่ะ”

“การเลี้ยงต้อนรับ...”

โกโรรู้สึกเสียวสันหลังวาบอีกครั้งกับน้ำเสียงร่าเริงนั้น เขารับรู้ได้ว่า
กำลังตกอยู่ในสถานการณ์อันตรายที่สุดในชีวิต สองมือฉวยสัมภาระ

ต้องกลับแล้ว เดียวนี้เลย! ไม่มีเวลาแล้ว!!

โกโรก้าวฉับๆ ไปยังประตูหน้าบ้าน ท่าทางราวกับภาพเขียน แล้วจู่ๆ
เขาก็ได้ยินเสียงเด็กผู้หญิงตะโกนกับเสียงสุนัขเห่าจากด้านหลัง

“นั่งลงสิบราวนี้ นั่งลง! อย่างนี้แหละ ถ้าอยากกินข้าวต้องตั้งใจนะ”

* ตัวอักษรภาษาอังกฤษที่ใช้แทนการอ่านออกเสียงภาษาญี่ปุ่น เช่น a แทน あ (อะ)

** เดิมทีภาษาญี่ปุ่นเขียนนวนตั่ง ปัจจุบันเขียนนวนวนอนด้วย

เสียงนี้โกโรรู้จักดี ฟูกิโกะนี่นา พอเริ่มแน่ใจเสียงสุนัขก็พลอยคุ้นหูตามไปด้วย

โกโรกลับหลังหันทันที เขาโยนกระเป๋าลงพื้นแล้วไล่ตามเสียงนั้นไป พอเปิดประตูบานเลื่อน ก็เจอประตูกระจกกันอยู่ ในสวนหลังบ้านที่มีดสลัว ฟูกิโกะกับสุนัขตัวหนึ่งกำลังเฝ้าหน้าผากชนกัน

เงามืดที่ปกคลุมทำให้มองเห็นไม่ชัด แต่ทางกลมๆ นี่น่าจะเป็น...

“ซาจามารุ!”

เขากระซอกเปิดประตูกระจกแล้วกระโจนเข้าไปในสวน ฟูกิโกะกับสุนัขหันมาพร้อมกัน ไซ้ซาจามารุจริงๆ ด้วย เมื่อเห็นโกโรเจ้าซาจามารุก็กระดิกหางไปมา แต่พอฟูกิโกะพูดว่า “เออละ” มันก็หันกลับไปหาอาหารตรงหน้า และเริ่มกินอย่างตะกุกตะกวม

ซาจามารุปลอดภัยดีอยู่ที่นี้ กำลังหิวโซหรือเพราะดีใจที่มีบ้านก็ไม่รู้ โกโรหวีดร้องให้อยู่รอมร่อ พลังทชุดตัวลงนั่งบนเฉลียง

“บรานี่สมารถดี เป็นหมาฉลาดค่ะ” พอรู้สึกตัวฟูกิโกะก็นั่งเหมะอยู่ข้างๆ เขา “รู้จักคำสั่งนั่งแล้ว เก่งไซ้ไหมล่ะคะ”

ฟูกิโกะเล่าให้ฟังด้วยน้ำเสียงไร้เดียงสา เมื่อเขาได้สติก็มีคำถามตามมา ทำไมซาจามารุถึงมาอยู่ที่นี่ได้ และทำไมถึงชื่อว่าบรานี่

“ฟูกิจึง หมาตัวนี้?”

“ทุกคนช่วยกันตามหาแล้วพามาที่นี่ค่ะ กลัวว่ามันจะเหงา”

“เหงา?”

“โกโรซึ่งลาออกจากโรงเรียนแล้วไซ้ไหมคะ”

“เอ๊ะ!”

“แล้วก็จะมาทำโรงเรียนกวดวิชากับคุณแม่ไซ้ไหม หนูดีใจ ดีใจมากๆ เลยค่ะ”

เจ้าชาจามารูซึ่งกินข้าวเกลี้ยงชามในชั่วพริบตา มาคลอเคลียข้างขาของฟูกิโกะ มันทำเสียงออดอ้อนพร้อมตุนจุมกฏไปมา ฟูกิโกะลูบหัวมันหยาดน้ำใสในดวงตาของเธอส่องประกาย

“โกโรซัง หนูจะตั้งใจเรียนนะคะ หนูสัญญากับคุณแม่ไว้แล้ว หนูจะตั้งใจเรียนที่โรงเรียนกวดวิชาของโกโรซังอย่างเต็มที่ แลกกับการได้เลี้ยงบรวานี่คะ หนูจะพยายามนะคะ พอหนูคิดว่าจะได้อยู่กับโกโรซังแล้วก็บรวานี่ตลอดไป หนูดีใจ ดีใจมาก ๆ เลย”

โกโรไม่อาจเบือนหน้าหนีจากหยาดน้ำตาที่น่าเอ็นดูนั้น แต่ก็ไม่รู้ว่าจะตอบเธออย่างไรดี เขาตกหลุมพรางขั้นแล้วขั้นเล่า จึงได้แต่นั่งเงิบไม่ต้องหันหลังไปมองก็รู้ว่าช็อกากำลังจับจ้องอย่างเอาเป็นเอาตายจากห้องด้านหลัง กลิ่นเนื้อวัวหอมฉุยโชยลอดประตูกระจกที่เปิดค้างไว้ เสียงฮัมเพลงอย่างอารมณ์ดีของโยริโกะดังแว่วมา ต้องออกไป ออกไปให้เร็ว ก่อนจะถลาลึกจนถอยกลับไม่ได้ แม่สมองร้องเตือนเช่นนั้น แต่เขาเอ็นดูฟูกิโกะกับชาจามารูอย่างบอกไม่ถูก เขาไม่เคยหนีพ้น ‘กฏแห่งดวงตา’ เลยสักครั้ง แถมตอนนี้กำลังหิวโซ...ไม่แพ้เจ้าชาจามารู

โกโรที่หิวจนตาลายเหงงหน้ามองฟ้า พระจันทร์เสี้ยวคืนนี้ช่างสดใส เปล่งแสงนวลฟ่อง ดุจคมเคียวที่จี้เขาให้ดุ่มเดินไปสู่อนาคตอันไม่แน่นอน

บทที่ 2

แสงจันทร์กับเมฆดำทะมึน

การเดินทางที่มีหิมะละลายไม่ใช่เรื่องง่าย ไม่ว่าจะเขี่ยโคลนจากรองเท้าเกียะออกไปเท่าไร ปลายถุงเท้าก็ยังเปียกน้ำโคลนเย็นเฉียบอยู่ดี โกรเดินแต่ละก้าวอย่างระมัดระวัง เจ้าสี่ขาสี่น้ำตาลที่เดินนำหน้าพลันชะงักหยุดกึก ทางที่ส่ายไปมาเมื่อครู่ลู่ลง

โกโรมัวแต่ดูปลายเท้าตัวเอง เมื่อเงยหน้าจึงเห็นว่า ลานว่างซึ่งเป็นที่เล่นประจำของเจ้าบราวนี่ถูกล้อมรั้วเสียแล้ว ภายในมีเครื่องจักรขุดดินขนาดใหญ่ตั้งอยู่

“อีกแล้วหรือนี่”

สร้างที่หลังกันละคราวนี้ จะหอบลูกหอบเต้าย้ายมาอยู่เมืองนี้อีกกี่ครอบครัวกันนะ ถ้าซื่อกรู้เข้าคงจะตาเป็นประกายอีกตามเคย

โกโรคิดไปเรื่อยเปื่อยพลางลูบหลังเจ้าบราวนี่ที่กำลังเงื่องหงอย

เขาย้ายมาอยู่เขตที่ได้ชื่อว่าเป็นย่านบุกเบิกต้นจิวราวสองปีแล้ว พื้นที่

บริเวณสถานีรถไฟยาจิโยโดสายเคเซกิเจริญขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง มีการถางโค่นป่าสนสร้างพื้นที่ราบ คิวโนไฟจากการหุงหาอาหารคงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ย่านนี้กลายเป็นเบตทาวน์* ของเมืองโตเกียวไปแล้ว คำว่า “ชาวกรุงยาจิโยะ***” กลายเป็นคำที่ใช้กันแพร่หลาย ผังตรงข้ามสถานีจะมีโรงเรียนประถมเปิดใหม่ในปีหน้า เขตฮานามิกาวะที่อยู่ใกล้ๆ ก็จะสร้าง단지ขนาดใหญ่ ทุกครั้งที่ได้ยินหัวข้อพูดคุยทำนองว่าเศรษฐกิจจะดีขึ้น โกโรก็อดชื่นชมวิสัยทัศน์ของชิอากิที่เลือกเมืองนี้ขึ้นมาไม่ได้

“เออละ! งั้นเราไปหาที่เล่นใหม่กันไหม”

โกโรบอกบรวนแล้วหันหลังกลับ ก็เห็นคนเดินมาจากสุตปลายถนน ที่มีแสงยามบ่ายสาดส่อง

กลุ่มเด็กผู้ชายเจ็ดแปดคนเดินย่ำทำโคลนกระเด็นวงใหญ่ ครึ่งหนึ่งในจำนวนนั้นสวมเสื้อโค้ต สะพายกระเป๋านักเรียน อีกครึ่งหนึ่งใช้ผ้าห่อตำราเรียน ในกลุ่มที่ใช้ผ้าห่อมีคนหนึ่งที่โกโรรู้จัก

เด็กที่มาเรียนกวดวิชาชื่อโอทาวะ ทาเกรุ

ทาเกรุเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นและคณิตศาสตร์กับโกโร เขาเป็นเด็กตลกและบ้าๆเอามากๆ ทุกวันจะทำตัวเด่นส่งเสียงเอะอะ แม่อยู่ชั้นประถมสี่ซึ่งเป็นชั้นเล็กสุดในห้องเรียนระดับประถม วันก่อนก็เหมือนกัน พอถูกโกโรจับได้ว่ากำลังลบคำตอบที่ผิดออกจากสมุดจด ทาเกรุก็ตอบว่า “รู้แล้วว่าแต่หยุดไม่ได้เพีย!” เด็กชายพูดเลียนแบบดาราตลกอุเอกิ ฮิโตชิ*** เรียกเสียงหัวเราะเกรียวกราวจากทุกคน

* bed town คือ เมืองรอบเมืองใหญ่ เป็นย่านที่อยู่อาศัยของคนที่ต้องไปทำงานในเมืองใหญ่

** ชาวกรุง... คือ คนที่อยู่เมืองนอกโตเกียว แต่ไปทำงานหรือเดินทางไปกลับโตเกียว

*** อุเอกิ ฮิโตชิ (พ.ศ. 2469-2550) ดารา นักร้อง นักแสดงตลกชื่อดังของญี่ปุ่น

ทว่าในตอนนี ทาเกรุซึ่งกำลังเดินมากับเพื่อน ๆ ที่โรงเรียนนั้นไม่มีความร่าเริงแม้แต่หย่อมๆ เจ้าตัวเห็นโกโรเช่นกัน แต่ไม่ยอมสบตาโกโรตรงๆ กลับยิ่งหลุบตามองต่ำลงเรื่อย ๆ เมื่อถึงระยะเดินสวนกัน

โกโรอ่านใจทาเกรุได้จึงไม่ได้เอ่ยปากทักทาย แม้เสียงจี้วจ้าวของเด็กๆ ไกลออกไปแล้ว ทว่าความรู้สึกขมปร่ายังคงค้างอยู่ในใจของโกโร ทำให้ลมหนาวที่กระทบผิวเย็นเยียบยิ่งกว่าเดิม

เดือนกุมภาพันธ์ ปีโชวะที่สามสิบเก้า โกโรร่วมมือกับชิอากิก่อตั้ง 'โรงเรียนกวดวิชาฮาจิโยะ' มาได้เกือบสองปีแล้ว โกโรยอมโอนอ่อนเรื่องชื่อรุ่นฯ แต่เขายืนยันกันว่าชื่อโรงเรียนให้ยึดความคิดเขา ดังนั้นจึงได้ชวนป้าย 'โรงเรียนกวดวิชาฮาจิโยะ' ที่หน้าบ้านเช่า ในฤดูใบไม้ผลิเมื่อสองปีก่อน

ถึงเรียกว่าชวนป้ายก็เถอะ แต่จริง ๆ แล้วแค่ป้ายไม้เล็ก ๆ ที่ใช้ผูกกันเขียนชื่อโรงเรียนกวดวิชาไว้ข้างๆ ป้ายชื่อหน้าบ้านเท่านั้น นอกเหนือจากนี้ ก็มองดูเหมือนบ้านเดี่ยวธรรมดา ด้วยความไม่รู้วิธีโฆษณาและวิธีทำธุรกิจ ทั้งคู่จึงวางแผนไว้ว่าจะทำแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่รีบร้อน แต่ผิดคาด เปิดโรงเรียนกวดวิชามาได้ครึ่งปี นักเรียนเต็มทุกชั้นตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ไม่ว่าชั้นเรียนระดับประถมหรือมัธยมต้น ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาก็มีนักเรียนลงชื่อแจ้งความประสงค์ขอเข้าเรียนไว้อย่างต่อเนื่อง พอเข้าปีที่สองจึงเปิดการเรียนการสอนในวันเสาร์ ชิอากิอยากเพิ่มวันอาทิตย์ด้วย แต่โกโรห้ามไว้ได้จึงเปิดสอนแค่วันจันทร์ถึงวันเสาร์อย่างทุกวันนี้

ใช่แล้ว โรงเรียนกวดวิชาเป็นที่ต้องการของยุคนี้ ชิอากิคาดการณ์ได้ถูกต้องแม่นยำ

หลายปีมานี้ แนวโน้มเกี่ยวกับการศึกษาได้เปลี่ยนไปมาก เด็กยุคเบบี้บูมหลังสงครามเติบโตอยู่ในช่วงสอบเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมปลายแล้ว มีการเรียกร้องให้โรงเรียนรับนักเรียนทุกคนที่อยากเรียนต่อมัธยมปลาย

ถึงขนาดมีคำขวัญว่า “ไม่ต้องร้องไห้ในฤดูใบไม้ผลิตอนอายุสิบห้า* อีกต่อไป” มีการเรียกร้องไปยังกระทรวงศึกษาธิการ ให้ผลิตบุคลากรระดับหัวกะทิ เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดดทำให้ครอบครัวที่มีฐานะเริ่มลงทุนกับการศึกษาของบุตรหลาน หลายปัจจัยประกอบกัน ทำให้ผู้คนเริ่มสนใจโรงเรียนกวดวิชา

โรงเรียนกวดวิชาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วประเทศ แสงจันทร์เลื่อนรางที่แทบมองไม่เห็นในอดีต บัดนี้ขยายขอบเขตจนเห็นได้เด่นชัดขึ้นทุกวัน

สิ่งที่อยู่เหนือความคาดหมายคือ ยิ่งแสงจันทร์ส่องสว่าง เมฆที่มาบดบังก็ยิ่งดำทึบเป็นเงาตามตัว

“กลับมาแล้วครับ” โกโรกลับมาบ้านหลังจากพาสุนัขไปเดินเล่น เมื่อเลื่อนเปิดบานประตูกระจกกระดาด ผู้หญิงสามคนที่นั่งล้อมโต๊ะโคตส์ลี** ก็หันมาพร้อมกัน

“กลับมาแล้วหรือคะคุณพ่อ”

“กลับมาแล้วหรือจ๊ะ”

“กลับมาแล้วหรือคะ”

ฟูกิโกะหยุดมือที่ทำการบ้าน โยริโกะก็หยุดมือที่จับไม้ขีดตึงแล้วหันมายิ้มต้อนรับ มีแต่ชีอากิคนเดียวที่ไม่มีที่ท่าว่าจะละมือจากลูกกลิ้งของเครื่องอัดสำเนาอันเป็นกิจวัตรที่เห็นเป็นปกติในช่วงเวลานี้ สิ่งที่แปลกไปคือวันนี้เธอแผ่วรังสีตึงเครียดมากกว่าปกติ

* ที่ญี่ปุ่นมีพิธีเปิดเรียนในฤดูใบไม้ผลิของทุกปี อายุสิบห้าปีเป็นอายุที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมปลาย

** โต๊ะเตี้ยที่ติดตั้งเครื่องทำความร้อนไว้ใต้โต๊ะ มีผ้าคลุมคลุมปิดหน้าโต๊ะยาวจรดพื้น สำหรับนั่งอุ่นขาในฤดูหนาว

ช่วงแพ่ท้องก็ผ่านไปแล้วนี่นา

โกโรเข้าไปร่วมนั่งที่มุมหนึ่งของโต๊ะโคตตลีขณะในใจมีลางสังหรณ์ไม่สู้ดี สายตาชะงักงันเมื่อเหลียวไปเห็นหนังสือพิมพ์ที่วางไว้ข้างเบาะรองนั่งรูปเจียงไคเช็ค*จับมือกับโยชิตะ ชิเกรุ** นี้นั้นหนังสือพิมพ์ฉบับเช้าวันนี้เน่า อุดล่ำห่าซ้อนไว้ได้สุดของกองหนังสือพิมพ์เก่าแล้วเชียว มาอยู่นี่ได้ไง

“อ่านแล้วหรือ”

โกโรถามอย่างหวาด ๆ ใบหน้าด้านข้างของชิโอกิยังปล่อยคลื่อนความเย็นชาไม่เปลี่ยนแปลง

ไม่ปฏิเสธแสดงว่าอ่านแล้วสินะ คอล้มน์ที่พาดหัวว่า “โรงเรียนกวดวิชาคือ ‘สิ่งชั่วร้ายที่จำเป็น’” สายไปแล้วหรือนี่

โกโรไหลลุ่มคอตก

เมฆดำที่บดบังพระจันทร์...แท้จริงแล้วคือเสียงวิพากษ์วิจารณ์โรงเรียนกวดวิชาในแง่ลบจากสังคม โรงเรียนกวดวิชาผุดขึ้นมากมายราวกับดอกเห็ดหน้าฝน ในขณะที่เสียงวิพากษ์วิจารณ์นั้นวันก็ยิ่งหนาหูขึ้นเรื่อย ๆ

“โรงเรียนกวดวิชาเป็นธุรกิจสกปรก ใช้เด็กเป็นเครื่องมือ”

“โรงเรียนกวดวิชาเป็นร้านเตรียมสอบเข้า ก่อให้เกิดกระแสการแข่งขันสอบเข้า”

“โรงเรียนกวดวิชาเป็นดอกไม้ไร้ผลของวงการการศึกษา”

ท่ามกลางคำวิจารณ์สาหัสเสียเทเสียต่าง ๆ นานา มีคอล้มน์หนึ่งที่ออกมาได้จิงหะพอดีก็คือ ‘โรงเรียนสองแห่ง’ ของหนังสือพิมพ์ยักษ์ใหญ่ที่เริ่มลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องในเดือนนี้

* ผู้นำทางทหารและผู้นำสาธารณรัฐจีน พ.ศ. 2471-2492 และผู้นำไต้หวัน พ.ศ. 2493-2518

** นักการทูต นักการเมือง และนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ระหว่าง พ.ศ. 2489-2490 และระหว่าง พ.ศ. 2491-2497

โรงเรียนกวดวิชาให้เด็กเรียนอัดจนถึงวันสิ้นปี ได้หยุดแค่วันที่ 1-3 เท่านั้น

การเรียนกวดวิชาจนตึกต้นค่อนคินสும்เสี่ยงต่อการถูกล่อลวงและอาชญากรรม

โรงเรียนกวดวิชาเป็นแหล่งหนีพ่อแม่ชั้นดี เด็กที่แสร้งว่าตั้งใจเรียนไม่มีทางพัฒนาได้จริง

บรรดาครอบครัวที่เห็นแก่ตัวทำให้เกิดปรากฏการณ์วิปริต เช่น โรงเรียนกวดวิชาได้รับความนิยมพุ่งพรวด

ความเห็นเหล่านี้มีให้เห็นทุกวัน ผู้เขียนซึ่งใช้นามแฝงมักเขียนเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของโรงเรียนกับโรงเรียนกวดวิชา ทว่าในความเป็นจริง ผู้เขียนไม่เคยเขียนถึงโรงเรียนกวดวิชาในแง่ลบอื่นเลยนอกจาก ‘ข้อเสีย’

เรื่องที่ลงตีพิมพ์ในวันนี้ยังแฝงเจตนาร้ายเป็นพิเศษ ถ้าช็อกอ่านเข้าจะไม่ดีต่อลูกในท้อง โกโรจิงเอาหนังสือพิมพ์ไปซ่อน แต่ดูเหมือนจะเปล่าประโยชน์

“ให้พวกเขาพาล่ามไปเถอะคะ” ช็อกก็ก้มหน้าก้มตาทำงานมือเป็นระวิง ขณะพูดกับโกโรที่ยังมองหนังสือพิมพ์บนเสื่อหาตามิไม่วางตา “ฉันไม่สนคำวิจารณ์พวกนั้นหรอกค่ะ รู้สึกขอบคุณด้วยซ้ำ เพราะตั้งแต่มีคอลัมน์นี้นั้นก็มีเด็กมาสมัครเรียนเพิ่มขึ้น”

“เพิ่มขึ้น?”

“ถึงโรงเรียนกวดวิชาไม่ดีแต่ถ้าเป็นที่นิยมขนาดนี้ พ่อแม่ก็อยากให้ลูกมาเรียน นี่ละค่ะ ความคิดของคนเป็นพ่อแม่”

วิธีพูดหนึ่งๆ และการข่มน้ำเสียงให้ราบเรียบฟ้องว่าเธอกำลังโกรธจัด

จะว่าไปแล้ว หากไม่ได้รู้สึกจริงๆ ก็ไม่น่าพยายามคู้หนังสือพิมพ์
ที่ซ่อนไว้มาอ่าน

“จริงๆ นะคะโกโรซัง”

โกโรไม่รู้ว่การยาคิดอะไรอยู่ เวลาเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ โยริโกะ
แม่ยายของเขาจะพูดแทรกเสมอ

“วันนี้ก็เหมือนกัน มีโทรศัพท์จากผู้ปกครองของนักเรียนชั้น ป.หก
ร้องไห้ร้องไห้ถามหาที่ว่างในชั้นเรียน ระบุว่าขนาดคนจากฟุนาบาชิหรือ
ซากุระก็ติดต่อมานะ ผู้ปกครองของนักเรียนปัจจุบันก็ถามว่าตารางเรียน
ตั้งแต่เมษายนนี้เป็นยังไงบ้าง มีโทรศัพท์เข้ามาทุกวัน ฉันทั้งรู้สึกขอบคุณ
แล้วก็รู้สึกผิดเลยเชียว”

แม่ยายของเขาคอยดูแลบ้านแทนชิอากิที่เอาแต่ลุยงานโรงเรียน
กวดวิชา ควบกับรับหน้าที่เป็นฝ่ายประสานงานรับเรื่องจากบรรดาคุณแม่
ของเด็กๆ ที่มาเรียนพิเศษ โกโรชำเลื่องมองโยริโกะซึ่งกำลังถักถุงเท้า
สำหรับเด็กอ่อนไม่หยุดมือ แล้วพูดว่า “ขอโทษครับ” พร้อมค้อมศีรษะลง

“ที่จริง ถึงเวลาต้องกำหนดตารางของภาคเรียนหน้าแล้ว บางคน
บอกว่า ถ้าที่นี้ไม่ว่างจะได้ไปสมัครโรงเรียนกวดวิชาอื่นเสียแต่เนิ่นๆ”

“ขอโทษครับ ผมเองก็ถูกนักเรียนเร่งมาเหมือนกัน แต่ถ้าตารางสอน
ยังไม่ออกก็คงยังบอกอะไรไม่ได้”

“ออกแล้วไม่ใช่หรือคะ” ชิอากิแหงส้โกโร “ตารางภาคเรียนหน้า
ก็เหมือนภาคเรียนนี้แหละค่ะ เปิดสอนตั้งแต่จันทร์ถึงเสาร์วันละสองคาบ!”

“ไม่ได้สิ ถ้าลูกคลอดแล้วละก็...”

“ไม่ต้องกังวลหรอกค่ะ ถึงต้องแบกลูกไปด้วยฉันก็จะสอนให้ดู เรื่อง
ในบ้านก็มีคุณแม่กับฟูโกะช่วยไ้คะ”

“ต้องสร้างภาระให้ครอบครัวขนาดนั้นเลยหรืง วิชาวิทยาศาสตร์กับ
สังคมมีคนสมัครน้อยกว่าวิชาอื่น ภาคเรียนหน้าคงได้แน่ คุณจะได้ทุ่มเท

ให้วิชาภาษาอังกฤษมัธยมต้นอย่างเดียว...”

“วิทยาศาสตร์กับสังคมก็เป็นวิชาที่ต้องใช้สอบเข้าณะคะ มีคนมาสมัครเรียนน้อยกว่าสามวิชาหลัก* ก็จริง แต่เห็นว่านักเรียนเต็มชั้นไม่ใช่หรือคะ”

น้ำเสียงซื่อากิแข็งกร้าว พุกิโกะจับบรรยากาศได้ว่ามันจะเริ่มขึ้นอีกแล้ว จึงรีบมุดหน้าเข้าใต้โต๊ะโคตตลี

“ฉันไม่เห็นด้วยกับการลดชั่วโมงสอน สมัยนี้โรงเรียนกวดวิชาเพิ่มขึ้นทุกวัน ตอนนี่แค่มีป้ายแขวนไว้เต็กๆ ก็เฮโลมาเรียนแล้ว อีกไม่นานต้องแข่งขันเพื่อความอยู่รอดแน่ๆ เราช้ากว่าคนอื่นไม่ได้”

“ผมหมายความว่า ถ้าจะทำต่อเนื่องระยะยาวก็ไม่ควรผินเกินไป จนกว่าจะเลี้ยวลูกจนอยู่ตัว ลดชั่วโมงสอนลงสักหน่อยก็ไม่ได้กระทบด้านการเงินเท่าไรนะ”

“ไม่ใช่ปัญหาเรื่องเงินหรอกคะ แต่เป็นเรื่องการตัดสินใจ เด็กมาเรียนกับเราเปิดสิบคน ฉันจะไม่ตัดพวกเขาทิ้งแม้แต่คนเดียว ตรงกันข้ามฉันอยากเพิ่มจำนวนนักเรียนต่อชั้นซะด้วยซ้ำ”

“นักเรียนี่สิบคนต่อชั้นนะเต็มที่แล้ว ออกจะเยอะเกินไปด้วย”

โยริโกะเห็นแววการโต้เถียงที่ไม่มีทางจบสิ้นก็จึงตัดบทว่า “เออละ” พลางวางไม้ขีดตึงลง “เตรียมอาหารเย็นๆ” เธอพูดซ้ำสองทีแล้วเดินข้ามเอกสารประกอบการเรียนที่วางเกลื่อนห้องไปยังครัว “หนูต้องไปช่วยๆ” พุกิโกะดีใจที่ได้ตามออกไปจากตรงนั้น

โกโรถอนหายใจ ตามองไปยังนาฬิกาคุคุที่เสา บ่ายสี่โมงสิบนาที อีกไม่นานก็คงได้ยินเสียงอะอะเจี๋ยจ้าวจากหน้าบ้าน เด็กๆ คงเข้ามาขอดูทีวีสักพักก่อนจะเริ่มเรียน สุดท้ายวันนี้ก็ไม่ได้ช่วยยุติอีกตามเคย

* สามวิชาหลักได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และคณิตศาสตร์

ตั้งแต่เปิดโรงเรียนกวดวิชาจีโยะมาสองปี แม็คลีนแห่งยุคสมัย
 ถาโถมแต่ก็ดำเนินกิจการมาได้อย่างราบรื่น รายได้สูงกว่าเงินเดือนเริ่มต้นของ
 พนักงานบริษัทที่เรียนจบมหาวิทยาลัยมากโข แม้ไม่ต้องกังวลเรื่องเงินทอง
 แต่ความเห็นที่ไม่ลงรอยกันกับบ้นทอนจิตใจเขาอยู่ทุกเมื่อเชิ้อวัน โกโรนับถือ
 ความมุ่งมั่นตั้งใจของชิอากิในฐานะครูโรงเรียนกวดวิชา ถึงอย่างไรตัวเขาก็
 ไม่มีทางเทียบเธอได้ แต่ลึกๆ โกโรอยากให้ชิอากิสนใจหน้าที่ภรรยาและแม่
 มากกว่านี้สักหน่อย

ทำไมชิอากิถึงอยากแต่งงานกับเขาละ ทั้งๆ ที่ผ่านมาความสัมพันธ์
 ของเธอกับเขาไม่มีความชัดเจน ไม่ได้มีช่วงเวลาหวานชื่นอย่างที่เรียกว่า
 ความรักได้ นี่เป็นคำถามที่ค้างคาใจเขามาตลอด ทำตามอารมณ์ชั่ววูบหรือ
 เพราะฟูกิโกะอยากมีพ่อหรือ หรือถ้าจดทะเบียนสมรสกันก็เป็นหลักประกัน
 ได้ว่าจะมีครูสอนโรงเรียนกวดวิชาไปตลอด

“โกโรซัง”

โกโรกำลังจิบชาเย็นชืดอย่างไร้เรี่ยวแรง เขาเงยหน้าขึ้นในที่สุด ดูท่า
 เหมือนชิอากิที่กระแทกกระทั้นลูกกลิ้งอยู่ข้างๆ จะพิมพ์เอกสารยี่สิบแผ่น
 สำหรับใช้แจกในชั่วโมงเรียนเสร็จแล้ว

“คุณพร่ำพูดว่าถ้าลูกคลอดมาอยู่นั้นแหละ แต่เคยคิดถึงชีวิตของลูก
 ที่จะเกิดมาอย่างจริงจังหรือเปล่า”

เมื่อเห็นสายตาของชิอากิ สีหน้าของโกโรก็แปรเปลี่ยนเป็นมึนตึ๊ง ตั้งแต่
 รู้ว่าตั้งครรภ์ เขาถูกชิอากิยิงคำถามนี้เป็นครั้งที่สามแล้ว ที่ผ่านมามาขอตอบ
 ว่า “อยากให้ง่ายๆ โตไวๆ” หรือ “อยากให้อึดแข็งแรง ร่าเริง แล้วก็สง่างาม”
 ก็จะถูกเธอจ้องด้วยสายตาเหมือนมองเด็กสอบตกซ้ำชั้น

คราวนี้แหละ จะพลาดไม่ได้!

โกโรยัดตัวตรงก่อนตอบ “อืม! คิดไว้แล้วละ ตอนครบหนึ่งเดือน
 ไปไหว้ศาลเจ้าคิคุตะดีไหม”

คำตอบของเธอคือสายตาเย็นชาชนิดที่มองแล้วขนลุกชูไปทั้งตัว โกรรู้สึกเหมือนมีเครื่องหมายกากบาทตัวโตแปะหราอยู่กลางหน้าผาก อับอาย ขยหน้าจนไม่อาจทนนั่งได้อีกต่อไป จึงลุกขึ้นพลางพูดว่า “ไปสอนฯ” วันนี้ก็ต้องหนีอีกตามเคย

สิ่งที่ช่วยปลอบประโลมใจอันกลัดกลุ้มของโกรได้ก็คือช่วงเวลาที่อยู่กับฟูกิโกะ ซึ่งโตเกือบขึ้นชั้นประถมสี่แล้ว

วันเวลาล่วงเลยเข้าสู่เดือนมีนาคม การกำหนดตารางของภาคเรียนหน้ายังคาราคาซัง บ่ายแก่ๆ วันหนึ่ง ฟูกิโกะพาบรานี่เดินเล่นตามหลังเขามา ขณะทั้งคู่กำลังขมกั้เขม้นเก็บหญ้าทางม้าข้ามทางตามพื้นที่เพาะปลูกที่พักดินไว้ไปเสริมมือเย็น จู่ๆ เด็กหญิงก็โพล่งถามขึ้น

“คุณพ่อ หน้าที่ของเลือดคือลำเลียงก๊าซออกซิเจนและสารอาหารไปทั่วร่างกายใช่ไหมคะ”

“หือ? อือ หลักๆ ก็ใช่เนะ”

ทำไมอยู่ๆ ถึงพูดเรื่องนี้ขึ้นมา

โกรพยักหน้าทั้งที่ยังประหลาดใจ แล้วฟูกิโกะก็เริ่มพูดด้วยน้ำเสียงคล้ายกับตอนโกรสอนหนังสือ

“หน้าที่ของสมองก็คือการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ใช่ไหมคะ หนูคิดว่าสมองที่คิดสิ่งต่างๆ สำคัญกว่าเลือดที่ลำเลียงก๊าซออกซิเจนหรือสารอาหารเยอะเลย”

“อือ แต่ก็นมองข้ามเลือดที่ช่วยดูแลให้มีชีวิตไม่ได้หรอกนะ”

“สมองก็เกี่ยวพันกับชีวิตไม่ใช่หรือคะ ถ้าไม่มีสมองคนเราก็จะตายใช่ไหมละ”

“อืม ก็จริงนะ”

“การคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ สำคัญกว่าแค่การลำเลียงออกซิเจน

และสารอาหารตั้งเยอะ เพราะฉะนั้นสมอง...สมองนะ...”

พื้นดินเป็นรอยต่างดวงเพราะหิมะที่ยังหลงเหลืออยู่ในฤดูใบไม้ผลิ ฟูกิโกะซึ่งนั่งยองๆ ทำหน้ากระแงการระงอด

“คุณพ่อ การเรียนหนังสือหรือเรียนรู้เรื่องต่างๆ คือการเลี้ยงสมอง ใช่มั้ยคะ”

“เลี้ยงสมอง?”

“หนูว่าต้องเป็นอย่างนั้น”

“อ้อ คิดแบบนี้ก็ได้ละมั้ง”

พวกผู้หญิง ไม่ว่าจะอายุเท่าไร บางทีก็พูดในสิ่งที่เกินความเข้าใจของเขา โกรธตอบคำถามไปทั้งที่ไม่เข้าใจเจตนาของลูกสาวบุญธรรม ฟูกิโกะเข้าใจว่านั่นคือการเห็นด้วย จึงพยักหน้าด้วยความพอใจ และเริ่มตั้งต้นเด็ดหญ้าทางม้าอีกครั้ง พายุหิมะที่มึกกลืนอายของฤดูใบไม้ผลิพัดผมบ๊อบของฟูกิโกะให้บานเป็นร่ม

“คุณพ่อคะ เลี้ยงสมองนะเป็นเรื่องดี แต่ก็น่ากลัวอยู่เหมือนกันนะคะ”

“ทำไมล่ะ”

“คุณแม่ชอบเล่าบ่อยๆ ว่าไม่ได้ไปโรงเรียนประถม ได้แต่เรียนอะไรแปลกๆ จากโรงเรียนประชาชน คุณแม่เกลียดโรงเรียนเลยไม่เชื่อถือโรงเรียน ไม่เชื่อมั่นในรัฐบาลมาจนทุกวันนี้”

“ใช่ ชอบว่าชอบบ่นเรื่องนี้บ่อยๆ เนอะ”

“เรียนอะไรแปลกๆ นี่คือ สอนให้เด็กๆ เป็นทหารที่แข็งแกร่ง เหนือใคร?”

“ใช่จะ ลัทธิทหารนิยมนะปลุกฝังจิตวิญญาณที่จดจ่อกับการเอาชนะ สงคราม”

“คุณแม่บอกว่าไม่เชื่อวิธีการสอนแบบนั้น แต่ว่า...”

“แต่ว่า?”

“คุณแม่อีกกลายเป็นคนแกร่งเหมือนกับทหารก็เพราะเป็นผลจากการเรียนที่ว่านี้ไม่ใช่หรือคะ”

คำว่า “เหมือนกับทหาร” ของฟูกิโกะกระตุกต่อมหัวเราะอย่างไม่ทันตั้งตัว โกโรชะงักก่อนระเบิดหัวเราะดังสนั่น เมื่อเริ่มแล้วเขาจะหยุดหัวเราะไม่ได้เหมือนเช่นทุกครั้ง

“คุณพ่อ! นี่หนูพูดเรื่องจริงจังอยู่นะคะ”

“ขอโทษจะขอโทษ ไข่แล้ว ที่คุณแม่จิตใจกล้าหาญ กล้าต่อสู้กับความไม่ถูกต้อง อาจมีส่วนมาจากการเรียนระหว่างสงคราม”

“หนูเกลียดโรงเรียนประชาชนที่ทำให้คุณแม่เป็นคนแบบนี้”

“คนแบบนี้?”

“ไม่น่ารักเอาซะเลย คุณยายบ่นอยู่บ่อยๆ ค่ะ”

โกโรเกือบหลุดหัวเราะอีกรอบแต่กลั้นไว้ทัน ดูเหมือนในสายตาของลูกสาว ชีอากิจะกลายเป็นผลลัพธ์ของการเรียนแบบลัทธิทหารนิยมไปเสียแล้ว

“ฟูกิจัง คนเรานะเติบโตขึ้นมาโดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งที่อยู่รอบตัว เช่น ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ในกรณีของคุณแม่ จังอยู่ที่โรงเรียนอาจเป็นอิทธิพลหลัก แต่ไม่ใช่สาเหตุเดียวหรอกนะ”

“ค่ะ”

“ยิ่งไปกว่านั้น คุณแม่ไม่ได้เอาแต่เคียดแค้นการเรียนสมัยก่อน แต่ใช้มันเป็นแรงผลักดัน ตอนนี้คุณแม่เองก็พยายามเข้าไปในวงการศึกษารูปแบบของตัวเองอยู่ใช่ไหมล่ะจะ คุณแม่ของหนูนะไม่ใช่คนไม่น่ารักซะหน่อย”

“จริงหรือคะ”

“จริงสิ คนที่มุนานะขนาดนี้ไม่มีหรอกนะ บางครั้งหลังจากนักเรียนที่อยู่เรียนต่อหลังเลิกเรียนกลับไปแล้ว คุณแม่จะรีบวิ่งลงบันไดมาจากชั้นสอง แล้วก็พุ่งเข้าห้องน้ำเลยใช่ไหม ทุกครั้งที่ได้ยินเสียงฝีเท้านั่น พ่อคิดว่าคุณแม่

เป็นคนน่ารักนะ”

“ค่ะ”

แววตาเฉลียวฉลาดของพุทโกะจ้องมองโกโร แล้วพยักหน้าแรง ๆ รับคำ อาจเพราะได้ระบายสิ่งที่อัดอั้น สีน้หน้าของพุทโกะแลดูแจ่มใสขึ้น

“คุณพ่ออยากเห็นนกกระยางขาวไหมคะ”

พุทโกะลุกขึ้นอย่างกระฉับกระเฉง มือที่กำพู่ทางม้าสีไปตีป่าสน ด้านหลัง ระหว่างมองหมู่แมงไม้ที่ชวนให้คิดถึงเมื่อครั้งก่อนการพัฒนาพื้นที่ เขาเห็นเงาผลุบ ๆ โผล่ ๆ ของเจ้าบราวน์กำลังไล่ตามกระต่ายป่าอยู่

“มีนกกระยางขาวอยู่หรือ”

“ค่ะ บางทีก็เคยเจอ อยู่ตรงหนองน้ำด้านในโน้น คุณพ่อ ไปดูกันเถอะ”

พุทโกะออกวิ่งตื้อโดยไม่รอคำตอบของโกโร ผู้เป็นพ่อมองแผ่นหลังของลูกสาวซึ่งหมุนตัวสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด พลังรู้สึกที่ว่าช่างเติบโตรวดเร็วเหลือเกิน ถ้าเปรียบเป็นแสงก็เป็นแสงที่จางจนแทบตาเลยทีเดียว

พุทโกะฉลาดขึ้นทุกวัน เรื่องสติปัญญาแน่นนอน เรื่องการเติบโตด้านจิตใจก็โดดเด่นไม่แพ้กัน เด็กน้อยเปรียบดังพู่ทางม้าคันฤดูใบไม้ผลิที่เติบโตอย่างรวดเร็ว วันแล้ววันเล่าโกโรได้รับพลังจากเธอ พลังซึ่งหาจากที่อื่นได้ยาก

แน่นอนว่า ช่วงแรก ๆ ที่เขากลายมาเป็นพ่อบุญธรรมก็ลำบากทีเดียว ทั้งไม่รู้วิธีดูแลและรับมือกับเด็กผู้หญิง รู้สึกหงุดหงิดในบางครั้ง ทั้งยังสลดความเชื่อที่ว่าผู้เป็นพ่อควรจะมีคำแนะนำออกมาออกไปไม่ได้ บางครั้งก็เข้มงวดเกินไป วันถัดมาก็พลิกหน้ามือเป็นหลังมือ บางทีก็ลองพูดเสียงอ่อนเสียงหวานดูบ้าง ทำตัวเป็นพ่อไม่ได้เรื่องไม่อยู่กับร่องกับรอยก็เคยมาแล้ว ทว่าไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น พุทโกะก็ไม่เคยกล่าวโทษคุณพ่อมือใหม่ แถมยังเป็นฝ่ายปรับตัวเข้าหาเขาเองด้วย เด็ก ๆ นี้ใจกว้างได้ขนาดนี้เลย หรือเป็น

เพราะฟูกิโกะนั้นพิเศษกว่าคนอื่น จนถึงทุกวันนี้โบริก็ยังไม่แน่ใจเรื่องนี้

“เอาละ พอตัดสินใจแล้ว วันนี้แหละ ไม่ว่ายังไงพ่อจะเกลี้ยกล่อมให้คุณแม่ลดชั่วโมงสอนตั้งแต่ภาคเรียนหน้าเป็นต้นไป”

ระหว่างทางกลับบ้าน โบริจึงมือฟูกิโกะและประกาศให้กำลังใจตัวเอง

“ฟูกิจังเองก็อยากมีเวลาแห่งความสุขที่ครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตามากกว่านี้ใช่ไหมละ จะว่าไป ลูกเคยบอกว่ายากไปสวนสนุกยัตสึนี่นา ไปกันเถอะ ไปลองเล่นรถไฟเหาะ ถ้าพูดดีๆ คุณแม่น่าจะเข้าใจ”

สมองคนเรานี้แปลก พอบอกกับคนอื่นว่า “ซื่อากิน่ารัก” ก็ทำให้รู้สึกเหมือนกับตนได้ใช้ชีวิตร่วมกับผู้หญิงที่น่ารักขึ้นมาจริง ๆ เผลอคิดไปว่า ถ้าลูกคนที่สองลืมตาดูโลก ซื่อากิจงจะมีความเป็นแม่มากขึ้น แล้วทุกอย่างจะคลี่คลายไปเอง

ทว่าฟูกิโกะนั้นคิดอ่านรอบคอบ “ประมาทคุณแม่ไม่ได้นะคะ”

โบริได้สติจากคำพูดของเด็กน้อย ทันใดนั้นเขาแหงนมองฟ้า แสงจันทร์สลัวแลดูเป็นลางร้าย แสงจันทร์ที่ปรากฏให้เห็นว่าไรลดริ้วเมฆ

“ฟูกิจัง เขียนคำว่า ‘ประมาท’ ได้ไหมเอ่ย”

“ได้ค่ะ เคยฝึกเขียนแล้ว”

“เก่งสมกับเป็นฟูกิจัง”

ประมาทคุณแม่ไม่ได้ ภายในเวลาไม่กี่นาทีหลังจากนั้น โบริก็รู้ซึ้งว่าคำเตือนนี้ถูกต้อง

คนที่รอทั้งคู่เดินเล่นเสร็จ คือซื่อากิผู้ขมวดคิ้วประหนึ่งเทพฟูโดเมียวโอ*

* ฟูโดเมียวโอ (不動明王) หรือเทพอจละ เทพผู้ปกป้องในศาสนาพุทธ นิยายวัชรยาน มีดวงพักตร์พิโรธดุ้นเพื่อให้สิ่งชั่วร้ายยอมจำนน

“ โอชิมะซัง ฉันคิดว่าหากการศึกษาในโรงเรียนคือพระอาทิตย์
โรงเรียนทวดวิชาก็เปรียบเหมือนพระจันทร์ พระจันทร์ที่ส่องแสง
อยู่เมื่อยามค่ำคืนท่ามกลางความมืดมนให้แก่เด็ก ๆ ที่ดูดซับแสงอาทิตย์
ได้ไม่พอ ตอนนี้อาจเป็นเพียงพระจันทร์เสี้ยวที่เปล่งแสงริบหรี่
แต่สักวันจะกลายเป็นพระจันทร์เต็มดวงได้แน่นอนค่ะ ”

Fuurin & Unicorn

ไฮไลต์เล่มนี้
สแกนเลย!

ISBN 978-616-08-4697-9

9 786160 846979

298 บาท

โรงเรียนชั้นนำที่ใส่ใจเรื่องความหวัง
หมวด : วรรณกรรม / นิยาย